

ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มี
หน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีในอำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

นางสาวมณฑิรา ลือสรระน้อย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2556

**Factors Influencing Non-filing of Income Tax Returns of Taxpayers
in Mueang Si Sa Ket District, Si Sa Ket Province**

Miss Montira Luesrano

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Economics in Economics

School of Economics

Sukhothai Thammathirat Open University

2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้
บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี
ในอำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

ชื่อและนามสกุล นางสาวมณฑิรา ลือสรระน้อย

วิชาเอก เศรษฐศาสตร์

สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา ตั้งทางธรรม

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา ตั้งทางธรรม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สौरวย กมลายุดต์)

.....
(รองศาสตราจารย์ อรรณย์กณา แฉ่มนวล)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มี
 หน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีในอำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ
ผู้ศึกษา นางสาวฉวีพร ถิ่นสระน้อย **รหัสนักศึกษา** 2556000095 **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา ตั้งทางธรรม **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปของปัญหาการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตอำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และ 3) พยากรณ์โอกาสที่ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษี

การศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด.91) ที่มีหลักแหล่งเงินได้ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองศรีสะเกษจำนวน 400 รายด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบปลายปิด โดยกำหนดตัวแปรอิสระในการวิเคราะห์แบบจำลอง ได้แก่ รายได้ ความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบฯ ความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้มีหน้าที่ยื่นแบบฯ และความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี จำแนกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยใช้ค่าสถิติซึ่งประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละและ 2) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบ Binary Logistic วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการไม่ยื่นแบบกับตัวแปรอิสระต่างๆ ในแบบจำลองและใช้พยากรณ์โอกาสในการยื่นแบบฯ และไม่ยื่นแบบฯ

ผลการศึกษา พบว่า 1) ปัญหาการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับรุนแรงมาก มีสาเหตุมาจากการขาดความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีและทัศนคติต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ ปัจจัยด้านความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 แบบจำลองที่สร้างขึ้นสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรได้ร้อยละ 90.90 และ 3) สามารถนำมาพยากรณ์โอกาสได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีโอกาสจะยื่นแบบแสดงรายการภาษีย้อยละ 57.90 และมีโอกาสไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีย้อยละ 42.10

คำสำคัญ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 พฤติกรรมการไม่ยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

Independent Study title: Factors Influencing Non-filing of Income Tax Returns of Taxpayers
in Meuang Si Sa Ket District, Si Sa Ket Province

Author: Miss Montira Luesrano ; **ID:** 2556000095; **Degree:** Master of Economics

Independent Study advisors: Dr. Suchada Tungthangthum; Associate Professor

Academic Year : 2013

Abstract

The purposes of this study were to: 1) study the general problem of non-filing personal income tax of the people in Meuang Si Sa Ket district, Si Sa Ket Province; 2) study factors influencing the non-filing of personal income tax returns; and 3) forecast the probability of non-filing income tax returns.

The sample group consisted of 400 taxpayers who had to file personal income tax (P.N.D.90 and P.N.D.91) whose their incomes occurred in Meuang Si Sa Ket District. Data were collected by using a simple questionnaire via an accidental sampling method. Variables included in the model were income, knowledge related to filing of personal income tax returns, and social responsibility of taxpayers, and fairness in taxation. The study was divided into two parts: descriptive analysis and quantitative analysis by using binary logistic regression to investigate the relations of factors influencing the non-filing of personal income tax returns and to predict factors that may influence future filing and non-filing.

The study found that: 1) the problems of non-filing personal income tax returns were at a serious level due to lack of concerning knowledge and attitude towards the filing; 2) the primary factor influencing non-filing of personal income tax returns was the perception of fairness in taxation with the level of statistical significance at 0.05 and the model could explain 90.90 % of the variability of the variables; and 3) the probabilities of filing and non-filing personal income tax returns in the future were 57.90% and 42.10% respectively.

Keywords: Personal income tax, Filing personal income taxpayers, Behavior of non-filing personal income tax.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา ตั้งทางธรรม ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำและแนวทางอันเป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ อีกทั้งยังช่วยดูแลให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี และรองศาสตราจารย์ ดร. มนูญ โต้ะยามา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการแปลผลข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ รวมถึงเพื่อนร่วมงาน (สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองศรีสะเกษ) ที่ได้ช่วยเหลือในการแจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามให้จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วง

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจเสมอมา และเพื่อนๆ นักศึกษาปริญญาโทเศรษฐศาสตร์ มสธ.รุ่น 2555 ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือในการแจ้งข่าวสาร ให้คำปรึกษาในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มาโดยตลอด

คุณค่าและคุณประโยชน์ใดที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้เขียนขอมอบให้แก่ คุณตาหมีและคุณยายแพง เหล็กจตุรัส ผู้ซึ่งเป็นทั้งคุณตา-คุณยายและเป็นคุณครูคนแรกของผู้เขียน ครูอาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้เขียน จนสามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ทั้งตนเองและครอบครัวรวมทั้งสังคมได้จนถึงวันนี้

มณฑิรา ลือสรระน้อย

เมษายน 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
ข้อจำกัดในการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดทางทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เลือกเลี้ยงหมู	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 3 ข้อมูลทั่วไปและการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตจังหวัดศรีสะเกษ	23
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	23
ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดศรีสะเกษ	29
ข้อมูลการจัดเก็บภาษีในจังหวัดศรีสะเกษ	30
ข้อมูลการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.90, ภ.ง.ด.91)	31
โครงสร้างการบริหารการจัดเก็บภาษีของอำเภอเมืองศรีสะเกษ	33

สารบัญ (ต่อ)

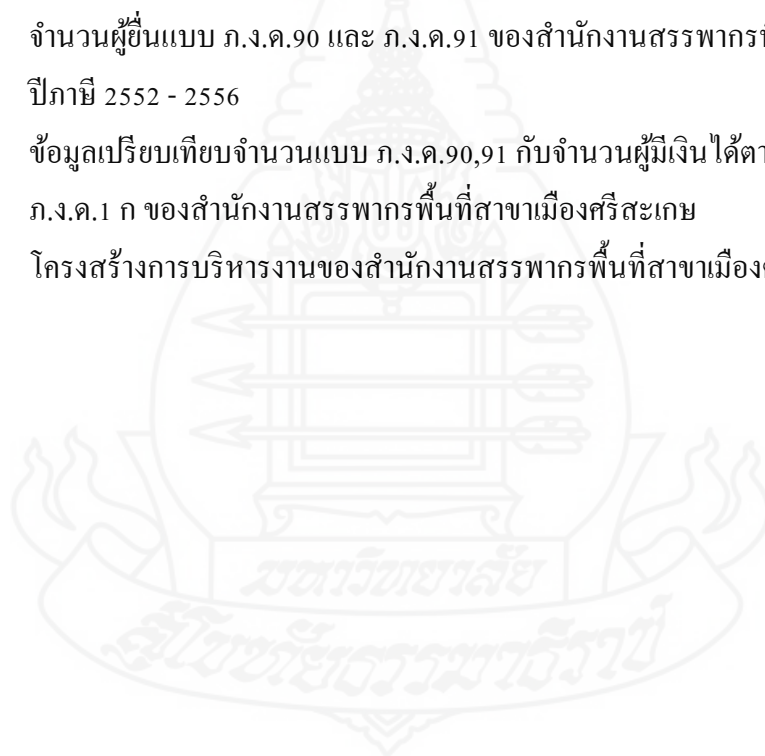
	หน้า
บทที่ 4 วิธีดำเนินการวิจัย	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
การวิเคราะห์ข้อมูล	37
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
การวิเคราะห์เชิงพรรณนา	40
การวิเคราะห์เชิงปริมาณ	46
บทที่ 6 สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	53
สรุปการวิจัย	53
อภิปรายผล	54
ข้อเสนอแนะ	55
บรรณานุกรม	58
ภาคผนวก	62
ก แบบสอบถาม	63
ข ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์	68
ประวัติผู้ศึกษา	80

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ผลการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ศรีสะเกษ ปีงบประมาณ 2551-2556	30
ตารางที่ 3.2 รายงานการรับแบบ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91 ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ศรีสะเกษ ปีภาษี 2552-2556	31
ตารางที่ 5.1 ค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไป	40
ตารางที่ 5.2 ค่าความถี่และค่าเฉลี่ยและร้อยละของความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	42
ตารางที่ 5.3 ค่าความถี่ของคำตอบที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ	43
ตารางที่ 5.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	45
ตารางที่ 5.5 การทดสอบค่าการพยากรณ์เหตุการณ์ (ค่าคงที่ก่อนปรับตัวแปรอิสระ)	46
ตารางที่ 5.6 การทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลองโลจิสติก (Model Summary)	47
ตารางที่ 5.7 การทดสอบสมมติฐานความเหมาะสมของแบบจำลองด้วยวิธี Hosmer and Lemeshow	47
ตารางที่ 5.8 การทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลองด้วยวิธี Hosmer และ Lemeshow (Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test).....	48
ตารางที่ 5.9 การทดสอบสมมติฐานความเหมาะสมของแบบจำลองด้วยวิธี Omnibus (Omnibus Tests of Model Coefficients)	48
ตารางที่ 5.10 การทดสอบค่าการพยากรณ์เหตุการณ์ (หลังปรับค่าตัวแปร)	49
ตารางที่ 5.11 ค่าพารามิเตอร์ที่ประมาณได้จากแบบจำลอง (Variables in the Equation)	50

สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพที่ 1.1	เปรียบเทียบจำนวนประชากร-กำลังแรงงาน-จำนวนผู้ยื่นแบบทั่วราชอาณาจักร	2
ภาพที่ 1.2	เปรียบเทียบจำนวนประชากร-กำลังแรงงาน-จำนวนผู้ยื่นแบบจังหวัดศรีสะเกษ	3
ภาพที่ 2.1	ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษี การหลบเลี่ยงภาษีและการหนีภาษี	11
ภาพที่ 2.2	ลักษณะทัศนคติของผู้เสียภาษีและหน่วยจัดเก็บต่อความยินยอมในการเสียภาษี	13
ภาพที่ 2.3	การคาดหมายอัตราประโยชน์จากการหนีภาษีเมื่อโอกาสถูกจับ = 0.25	15
ภาพที่ 2.4	การคาดหมายอัตราประโยชน์จากการหนีภาษีเมื่อโอกาสถูกจับ = 0.50	16
ภาพที่ 2.5	การคาดหมายอัตราประโยชน์จากการหนีภาษีเมื่อค่าปรับเพิ่มขึ้น	17
ภาพที่ 2.6	การคาดหมายอัตราประโยชน์จากการหนีภาษีเมื่ออัตราภาษีเพิ่มขึ้น	18
ภาพที่ 3.1	จำนวนผู้ยื่นแบบ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91 ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ศรีสะเกษ ปีภาษี 2552 - 2556	31
ภาพที่ 3.2	ข้อมูลเปรียบเทียบจำนวนแบบ ภ.ง.ด.90,91 กับจำนวนผู้มีเงินได้ตามข้อมูล ภ.ง.ด.1 ก ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองศรีสะเกษ	32
ภาพที่ 3.3	โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองศรีสะเกษ	34

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นภาษีทางตรง มีลักษณะเป็น ภาษีประเมิน¹ ที่ผู้เสียภาษีต้องประเมินเงินได้และมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงเงินได้นั้นด้วยตนเอง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจัดเก็บโดยกรมสรรพากร ซึ่งถือเป็นภาษีที่มีความสำคัญต่อการนำส่งรายได้แผ่นดินเพื่อเป็นงบประมาณในการบริหารประเทศของรัฐบาล รวมถึงเป็นเครื่องมือทางนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลในการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านกลไกการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

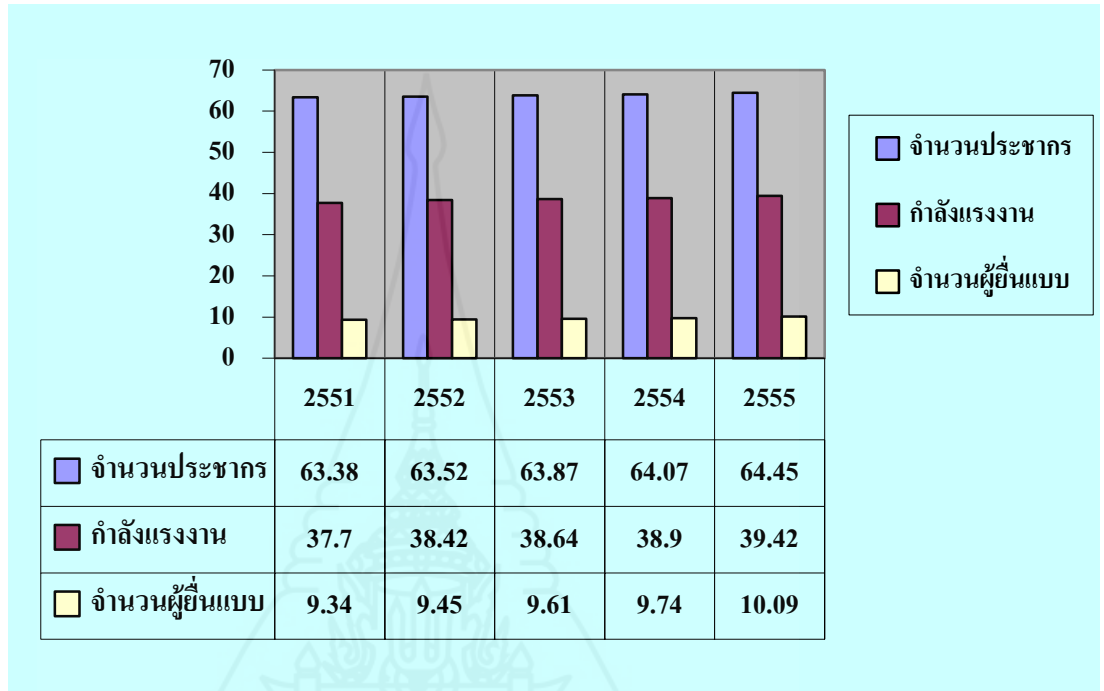
การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ การแสดงรายการเงินได้ ตามข้อมูลเงินได้จริงที่ผู้มีเงินได้ได้รับในปีปัจจุบัน โดยใช้เกณฑ์การรับรู้แบบเกณฑ์เงินสดซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดเก็บ ภาษีอากร เพื่อนำเงินภาษีไปพัฒนาประเทศ และข้อมูลที่ได้จากแบบแสดงรายการภาษียังถูกนำไปใช้เพื่อการบริหารการจัดเก็บภาษีโดยรวมของกรมสรรพากรและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถวัดประสิทธิภาพการจัดเก็บของกรมสรรพากรได้และยังช่วยในการวัดระดับคุณภาพชีวิตของประชากรเป็นข้อมูลสำคัญที่บ่งชี้ถึงดัชนีมหภาคของระบบเศรษฐกิจไทย และใช้วัดการกระจายรายได้และการการมีงานทำของประชาชน นอกจากนี้ การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดายังแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ความเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและการเคารพกฎหมายของพลเมืองอีกด้วย

ดังนั้น การไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้จึงเป็นปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดเพราะนอกจากการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายแล้ว การไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ยังส่งผลกระทบต่อการบริหารการจัดเก็บภาษี อากรเพื่อนำมาใช้ในการบริหารประเทศ รวมทั้งทำให้ขาดข้อมูลสำคัญที่จะนำมาใช้ในการวางแผนนโยบายทางเศรษฐกิจและทำให้เกิดความรู้สึกเหลื่อมล้ำ ไม่เป็นธรรมแก่ผู้มีเงินได้ที่ปฏิบัติตามกฎหมายอีกด้วย

¹ จุฑาทอง จารุมิลินท , 2549 อธิบายว่า ภาษีประเมิน หมายถึง ภาษีที่ผู้เสียภาษีมียหน้าที่แสดงเงินได้ของตน และยื่นชำระภาษีให้ถูกต้องครบถ้วนต่อกรมสรรพากรภายในเวลาที่กำหนดโดยกรมสรรพากรมีสมมติฐานว่า การยื่นแบบฯ นั้น ผู้เสียภาษีไม่มีเจตนาหลบหนีภาษีแต่การคำนวณภาษีอาจมีข้อผิดพลาดได้ และเพื่อให้ระบบภาษีเป็นไปอย่างถูกต้องเป็น นธรรมกรมสรรพากรสามารถดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากผู้เสียภาษีและลงโทษผู้เสียภาษีที่หลบหนีภาษีภายหลังได้

ข้อมูลการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.90, 91)

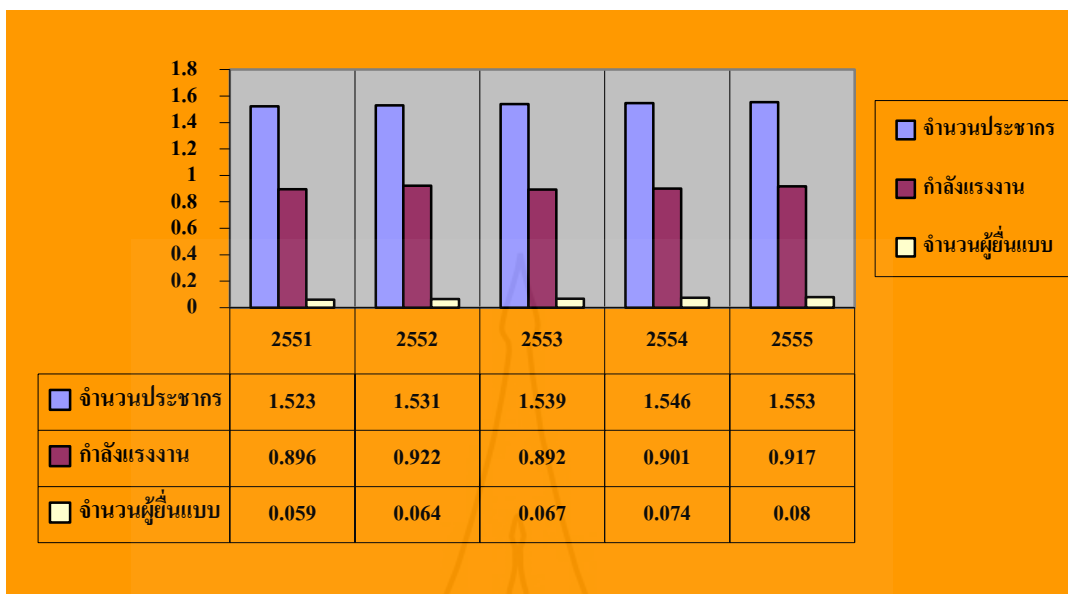
(ล้านคน)

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, สำนักงานสถิติแห่งชาติและกรมสรรพากร

ภาพที่ 1.1 เปรียบเทียบจำนวนประชากร-กำลังแรงงาน-จำนวนผู้ยื่นแบบฯ ที่ราชอาณาจักร

(ล้านคน)

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, สำนักงานสถิติแห่งชาติและกรมสรรพากร

ภาพที่ 1.2 เปรียบเทียบจำนวนประชากร-กำลังแรงงาน-จำนวนผู้ยื่นแบบฯ ของจังหวัดศรีสะเกษ

จากข้อมูลสถิติการยื่นแบบแสดงรายการภาษี ทั้งในภาพรวมทั้งประเทศและเฉพาะจังหวัดศรีสะเกษจะเห็นว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ แม้จำนวนผู้ยื่นแบบฯ จะมีปริมาณที่สูงขึ้น แต่เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลด้านกำลังแรงงานแล้ว กลับพบข้อสังเกตว่า จำนวนผู้ยื่นแบบฯ จริงกับสถิติจำนวนกำลังแรงงานมีความแตกต่างกันอย่างมาก จึงสมมติฐานเบื้องต้นได้ว่าผู้มีหน้าที่ในการยื่นแบบฯ บางส่วนกำลังพยายามหลีกเลี่ยงภาษีโดยไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษี ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีของบุคคลซึ่งมีหน้าที่ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งการ ที่ผู้มีหน้าที่ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ ละเลย เพิกเฉย ไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษี ทั้งที่มีเจตนาจงใจและไม่มีเจตนา นั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อระดับมหภาคและจุลภาค

ผลกระทบในระดับมหภาค ได้แก่ รัฐต้องสูญเสียรายได้ภาษีอากร เกิดความไม่เป็นธรรมในการเสียภาษี เกิดการบิดเบือนข้อมูลทั้งปริมาณการผลิตสินค้า /บริการ ระดับการจ้างงาน และระดับราคา

ผลกระทบในระดับจุลภาค ทำให้การจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจไม่มีประสิทธิภาพและเกิดความไม่เท่าเทียมกันในการกระจายรายได้

การไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นการหลีกเลี่ยงภาษีในรูปแบบหนึ่งซึ่งเกิดจากการละเว้นการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาเชิงพฤติกรรมของมนุษย์ที่น่าสนใจว่าทำไม มนุษย์ซึ่งตัดสินใจโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความ มีเหตุมีผลถึงเลือกตัดสินใจไม่ยื่นแบบฯ แม้จะมีความเสี่ยงที่จะถูกลงโทษตามกฎหมายก็ตาม

โดยในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกพื้นที่อำเภอเมืองศรีสะเกษเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากอำเภอเมืองศรีสะเกษเป็นอำเภอที่มีผลการจัดเก็บภาษีสูงที่สุดในจังหวัดศรีสะเกษ การเพิ่มขึ้นและลดลงของการจัดเก็บภาษีในเขตอำเภอเมืองศรีสะเกษมีผลต่อการบริหารการจัดเก็บภาษีให้ได้ตามเป้าประมา ณาการของจังหวัดศรีสะเกษที่สุด ซึ่งจากการตรวจพบประเด็นความผิดในกรณีไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของทุกพื้นที่ในประเทศไทยมีลักษณะใกล้เคียงกันและยังไม่เคยมีงานวิจัยศึกษาปัญหาการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในพื้นที่อำเภอเมืองศรีสะเกษมาก่อน ซึ่ง หากทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในพื้นที่รวมถึงจะสามารถติดตามผู้ไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้กลับเข้าสู่ระบบภาษีได้มากขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของปัญหาการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.90, ภ.ง.ด.91) ในเขตอำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตอำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ
- 2.3 เพื่อพยากรณ์โอกาสที่ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบฯ จะไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ มีแนวคิดในการวิจัยดังนี้

การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นหน้าที่ตามกฎหมายประมวล รัษฎากร มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่ยื่นแบบฯ โดยการยื่นแบบฯ จะเกิดขึ้นก่อน เมื่อคำนวณภาษีตามวิธีการคำนวณภาษีแล้วจึงจะเป็นขั้นตอน ของการเสียภาษี

แม้การยื่นแบบฯ จะเป็นหน้าที่ตามกฎหมายแต่ยังมีผู้เสียภาษีบางรายไม่ยื่นแบบแสดง รายการภาษีทั้งที่มีเจตนาและไม่มีเจตนา ซึ่งการตัดสินใจในการยื่นแบบฯ หรือไม่ยื่นแบบฯ ของ บุคคลนี้เป็นการตัดสินใจบนพื้นฐานของความมีเหตุผล คำนึงถึงผลได้ผลเสียของตนเองและ ตอบสนองต่อสิ่งจูงใจ โดยการตัดสินใจของบุคคลตามแนวคิดการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล (Economic Rationality) ซึ่งบุคคลจะมีแบบแผนพฤติกรรมที่แน่นอน มีเป้าหมายชัดเจน มีลักษณะ ของความพึงพอใจของตนซึ่งแบบแผนพฤติกรรมที่แน่นอนนี้จะทำให้สามารถคาดการณ์และทำนาย พฤติกรรมในอนาคตเมื่อเผชิญเงื่อนไขต่าง ๆ ของบุคคลได้

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มุ่งเน้นไปที่การหาความเชื่อ มโยงถึงเหตุผลต่าง ๆ ที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจในการไม่ยื่นแบบฯ เพื่อพยากรณ์หาค่าโอกาสที่บุคคลจะไม่ยื่นแบบฯ นำไปสู่การ จัดแบ่งกลุ่มผู้เสียภาษี เพื่อการกำกับ ดูแลด้วยมาตรการที่แตกต่างกัน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีให้ได้ประสิทธิภาพมาก ที่สุด โดยแบ่งปัจจัยออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระดับรายได้
2. ปัจจัยด้านความรู้ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
3. ปัจจัยด้านทัศนคติ ประกอบด้วย ความรับผิดชอบต่อสังคม ความซับซ้อนของ แบบแสดงรายการภาษี ความคาดหวังในการใช้จ่ายเงินภาษีของรัฐบาล ความ เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี และบทลงโทษ
4. ปัจจัยด้านพฤติกรรมการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 แบบจำลองที่นำมาใช้ในการพยากรณ์โอกาสในการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีความเหมาะสมในการพยากรณ์

4.2 ตัวแปรอิสระที่ใช้ในแบบจำลองอย่างน้อย 1 ตัวมีผลต่อโอกาสในการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

5. ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาพฤติกรรมการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของกลุ่มตัวอย่างที่มีหน้าที่ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด.91) ในเขตอำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ โดยเก็บข้อมูลในช่วงเดือนกันยายน 2556

6. ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้ตอบแบบสอบถามในการศึกษาครั้งนี้ เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่มีแหล่งรายได้อยู่ในเขตอำเภอเมืองศรีสะเกษ โดยไม่เฉพาะว่าจะต้องมีภูมิลำเนาในเขตอำเภอเมืองศรีสะเกษ

7. ข้อจำกัดในการวิจัย

7.1 การศึกษาวิจัยนี้จำกัดเฉพาะพฤติกรรมการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในกรณีการยื่นแบบ ภ.ง.ด.91 และ ภ.ง.ด.90 เท่านั้น ไม่รวมถึงแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอื่น ๆ และแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย

7.2 การวิจัยนี้มุ่งเน้นเฉพาะการศึกษาพฤติกรรมของผู้เสียภาษี โดยไม่เน้นการศึกษานโยบายด้านภาษีและหน่วยจัดเก็บ

8. นิยามศัพท์เฉพาะ

8.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หมายถึง ภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไปหรือจากหน่วยภาษีที่มีลักษณะพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดและมีรายได้เกิดขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยปกติจัดเก็บเป็นรายปี รายได้ที่เกิดขึ้นในปีใดๆ ผู้มีรายได้มีหน้าที่ต้องนำไปแสดงรายการตนเองตามแบบแสดงรายการภาษีที่กำหนดภายในเดือนมกราคมถึงมีนาคมของปีถัดไป สำหรับผู้มีเงินได้บางกรณีกฎหมายยังกำหนดให้ยื่นแบบฯ เสียภาษีตอนครึ่งปีสำหรับรายได้ ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงครึ่งปีแรก เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีที่ต้องชำระ และเงินได้บางกรณีกฎหมายกำหนดให้ผู้จ่ายทำหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายจากเงินได้ที่จ่ายบางส่วนเพื่อให้มีการทยอยชำระภาษีขณะที่มีเงินได้เกิดขึ้นอีกด้วย

8.2 ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หมายถึง บุคคลตามมาตรา 56 แห่งประมวลรัษฎากร ได้แก่ บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล ผู้ถึงความตายระหว่างปีภาษี และกองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง

8.3 พฤติกรรมการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ รูปแบบหนึ่งของการหนีภาษีโดยการละเว้นการกระทำการ ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายตามมาตรา 17 แห่งประมวลรัษฎากร มีโทษปรับทั้งทางแพ่งและทางอาญา

โดยพฤติกรรมการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานี้ไม่ได้คำนึงถึงเจตนาของผู้กระทำผิดซึ่งอาจจะมีทั้งที่เจตนาและไม่เจตนาก็ได้

9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มาปรับปรุงข้อกฎหมายและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ของกรมสรรพากร เพื่อนำผู้เสียภาษีกลับเข้าสู่ระบบภาษีอากรให้ได้มากขึ้น

9.2 เพื่อนำผลการศึกษา มาใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในพื้นที่อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ

9.3 เพื่อนำผลการพยากรณ์ที่ได้มาจัดแบ่งกลุ่มผู้เสียภาษี เพื่อสะดวกต่อการกำกับดูแล และลดความเสี่ยงในการบริหารการจัดเก็บภาษี อากร ก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการจัดเก็บภาษีโดยรวม

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยได้แบ่งออกเป็น 1) แนวคิดและทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง 2) แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรหลีกเลี่ยงภาษี และ 3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล (Economic Rationality) เป็นแนวคิดพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ อธิบายโดยสำนักคลาสสิกใหม่ (New Classical School) กล่าวถึงพฤติกรรมการตัดสินใจของบุคคลว่าการตัดสินใจเลือกของบุคคลนั้นมีเหตุผลมารองรับอยู่เสมอ โดยแนวคิดนี้มีพื้นฐานสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. บุคคลจะใช้เหตุผลในทางเศรษฐศาสตร์ในการคาดการณ์
2. กลไกการตลาดทำงานได้อย่างสมบูรณ์
3. ต้นทุนข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจมีค่าเป็นศูนย์
4. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจและหน่วยธุรกิจมีความเท่าเทียมกัน

จึงหมายความว่า บุคคลจะคาดการณ์ในสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือตัดสินใจในการเลือกกระทำการสิ่งใดด้วยเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ โดยบุคคลที่มีเหตุผลจะเรียนรู้ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงการคาดการณ์ของตนเองให้ถูกต้องโดยจัดซื้อผิดพลาดออกไป (ปรัชญ์ ปราบปรบภัย 2554 : 316)

ซึ่งในการวิเคราะห์พฤติกรรมในเชิงเศรษฐศาสตร์นั้น แนวคิดหลักของทฤษฎีตั้งอยู่บนสมมติฐานว่ามนุษย์ทุกคนมีเหตุผล (Rationality) และตอบสนองต่อสิ่งจูงใจ (Incentives) ซึ่งบุคคลที่มีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์จะตัดสินใจเลือกจากการเปรียบเทียบโครงสร้างผลประโยชน์และต้นทุนของทางเลือกต่าง ๆ โดยเลือกทางที่ให้ประโยชน์สุทธิสูงสุด ซึ่งหากสังคมมีเงื่อนไขที่ต้องเสียผลประโยชน์ของตนเอง มนุษย์อาจจะมีการตัดสินใจเลือกที่จะปกป้องผลประโยชน์ของ

ตนเองหรือยอมสละอรรถประโยชน์ของตนเองเพื่อคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับโดยส่วนรวม ทั้งนี้ การตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับคำตอบสนองต่อสิ่งจูงใจด้วย

บุคคลที่มีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ จะมีแบบแผนของพฤติกรรมที่แน่นอน มี เป้าหมาย ชัดเจน มีลักษณะและแบบแผนของความพึงพอใจของตน ซึ่งแบบแผนพฤติกรรมที่แน่นอนนี้จะทำให้สามารถคาดการณ์และทำนายพฤติกรรมในอนาคตเมื่อเผชิญเงื่อนไขต่าง ๆ ของบุคคลได้ (ปกป้อง จันวิทย์ 2554 : 6-7)

แนวคิดการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลนี้ เน้นในเรื่องของผลตอบแทนที่จะได้รับ คือ ต้องได้รับกำไรหรือผลประโยชน์สูงสุดจากการเลือกกระทำซึ่งพฤติกรรมการตัดสินใจตามแนวคิดนี้จะไม่นำความรู้สึก ค่านิยมส่วนตัวมาใช้ในการตัดสินใจแต่จะใช้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเป็นหลักในการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดแต่แนวคิดนี้ก็ยังมีข้อจำกัดคือในการตัดสินใจบางครั้งข้อมูลที่ได้รับมีความไม่สมบูรณ์ เข้าถึงได้ยาก มีการปกปิด ผู้ตัดสินใจเองอาจมีอคติต่อการรับรู้ข่าวสาร คือ เลือกรับรู้เฉพาะที่มีประโยชน์กับตนเองเท่านั้นหรือบางครั้งภาพลักษณ์เกี่ยวกับบุคคลหรือองค์กร อาจเป็นปัญหาในการตัดสินใจด้วยเหตุผลซึ่งอาจจะมีเรื่องของการยอมรับของสังคมและจริยธรรมมาเกี่ยวข้องด้วย

2. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรหลักเฉียงภาษี

2.1 การวางแผนภาษี (Tax Planning)

สุเทพ พงษ์พิทักษ์ (2541 : 3-10) ได้ให้ความหมายของการวางแผนภาษี ไว้ว่า การวางแผนภาษี (Tax planning) คือ การเตรียมการเพื่อปฏิบัติในอนาคตเกี่ยวกับภาษีอากรในระยะสั้นและระยะยาว โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้การเสียภาษีอากรและการปฏิบัติเกี่ยวกับภาษีอากรเป็นไปโดยถูกต้องและครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายภาษีอากร และต้องเสียภาษีน้อยที่สุดหรือประหยัดที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์ในการวางแผนภาษีเพื่อให้การเสียภาษีมีความถูกต้อง ครบถ้วนและเสียภาษีน้อยที่สุด โดยไม่อาศัยการหลบเลี่ยงกฎหมายเป็นการขจัดปัญหาทางภาษีอากร ลดค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้นจากการเสียภาษีไม่ถูกต้อง ลดต้นทุนของกิจการโดยการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรและเป็นการเตรียมพร้อมรับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม (2551 : 9-10) กล่าวถึง การวางแผนภาษีว่า คือ การกำหนดวิธีปฏิบัติไว้ล่วงหน้าเพื่อเตรียมการเสียภาษีให้ถูกต้อง ครบถ้วนและประหยัด เป็นการทำให้ไม่ต้องเสียภาษีหรือเสียภาษีน้อยที่สุดด้วยวิธีการที่ไม่ผิดกฎหมาย

สุพัตรา อนันต์พงษ์ (2548 : 21) ให้ความหมาย การวางแผนภาษีว่า หมายถึง การวางรูปแบบในการประกอบธุรกิจเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและชำระภาษีได้อย่างถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมาย เรียกกันว่า “วิธเสียภาษีอย่างประหยัด”

จากการให้นิยามความหมายข้างต้น การวางแผนภาษีมุ่งประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ประการที่แรก เป็นการเตรียมการไว้ล่วงหน้า ประการที่ 2 เป็นการกระทำเพื่อให้ภาระภาษีลดน้อยลงและประการที่ 3 เป็นการกระทำที่ถูกต้องกฎหมาย

2.2 การหลบเลี่ยงภาษี (Tax Avoidance)

Ahsan ได้นิยามเกี่ยวกับการหลบเลี่ยงภาษีไว้ว่าการหลบเลี่ยงภาษี (Tax avoidance) คือ การกระทำที่ทำให้ลดภาระภาษี โดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมาย มีลักษณะคล้ายคลึงกับการวางแผนภาษี (อ้างถึงใน เวทวงศ์ พ่วงทรัพย์และชลธาร วิศรุตวงศ์ 2545 : 142-147)

Cowell ได้นิยามเกี่ยวกับการหลบเลี่ยงภาษีไว้ว่า การหลบเลี่ยงภาษี (Tax avoidance) คือ การกระทำที่ทำให้การชำระภาษีลดลงโดยไม่ถือเป็นการผิดกฎหมาย (อ้างถึงใน เวทวงศ์ พ่วงทรัพย์และชลธาร วิศรุตวงศ์ 2545 : 142-147)

วิโรจน์ เลหาพันธุ์ (2523 : 9-10) ได้ให้นิยามจำกัดความการหลบเลี่ยงภาษี (Tax avoidance) ว่าคือ การไม่ชำระภาษีอากรหรือพยายามชำระน้อยกว่าที่ควรโดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายภาษีอากร ระเบียบปฏิบัติหรือข้อวินิจฉัยของส่วนราชการที่มีหน้าที่จัดเก็บภาษี

ปรีดี บุญยัง (2523 : 47) อธิบายการหลบเลี่ยงภาษี (Tax avoidance) ไว้ว่า คือ การไม่เสียภาษีโดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมาย

โดยสรุปการหลบเลี่ยงภาษีจะประกอบได้ด้วย 2 ส่วนสำคัญ ได้แก่ ประการแรก ต้องเป็นการใช้ช่องโหว่ทางกฎหมายและประการที่ 2 ทำให้ภาระภาษีลดลง

2.3 การหนีภาษี (Tax evasion)

Ahsan ได้นิยามเกี่ยวกับการหนีภาษีไว้ว่า การหนีภาษี (Tax evasion) คือ การปกปิด บิดเบือนรายได้และที่มาของรายได้เพื่อให้ชำระภาษีลดลงหรือไม่เสียภาษีเลยถือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย (อ้างถึงใน เวทวงศ์ พ่วงทรัพย์และชลธาร วิศรุตวงศ์ 2545 : 142-147)

Cowell ได้นิยามเกี่ยวกับ การหนีภาษี (Tax evasion) ไว้ว่า การหนีภาษี (Tax evasion) คือ การกระทำที่ผิดกฎหมายอันทำให้การชำระภาษีลดลง เป็นการกระทำการภายใต้ความเสี่ยงเนื่องจากอาจจะถูกจับได้ซึ่งความแตกต่างระหว่างการหนีภาษี (evasion) กับการหลีกเลี่ยงภาษี (avoidance) คือ การหนีภาษี (evasion) เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายใต้ความเสี่ยงเนื่องจากการกระทำที่ผิดกฎหมายและอาจถูกจับได้ในขณะที่การหลีกเลี่ยงภาษี (avoidance) ไม่มีความเสี่ยง

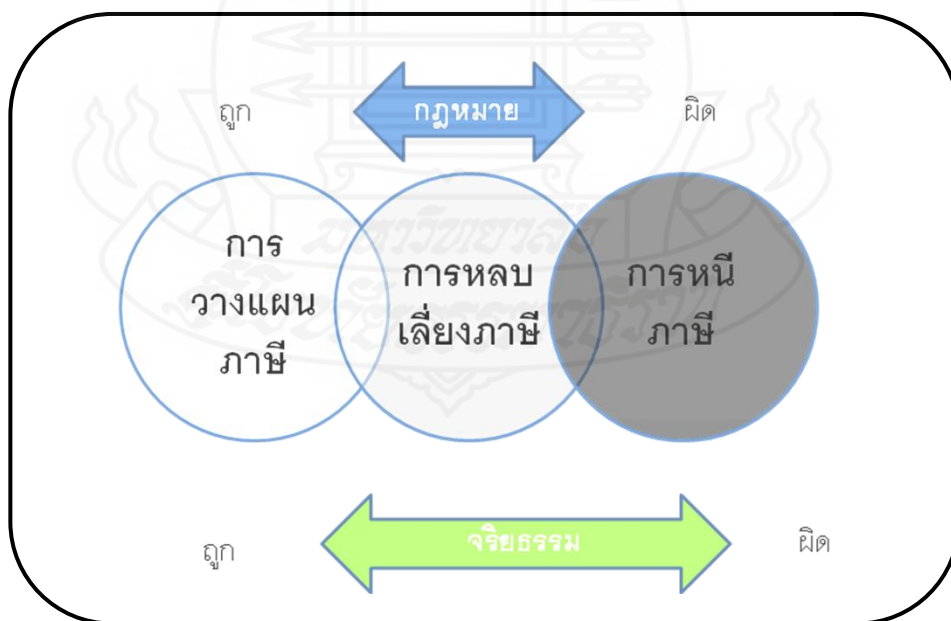
เนื่องจากไม่ได้เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย (อ้างถึงใน เวทวงศ์ พ่วงทรัพย์และชลธาร วิศรุตวงศ์ 2545 : 142-147)

วิโรจน์ เลหาพันธุ์ (2523 : 9-10) อธิบายการหลบหนีภาษี (Tax evasion) ไว้ว่า เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายโดยการไม่ชำระภาษีตามจำนวนที่ควรต้องชำระ ไม่ขึ้นอยู่กับ การมีเจตนาหรือไม่เจตนาซึ่งการกระทำดังกล่าวถือเป็นประเด็นความผิดในทางกฎหมายประมวล รัษฎากร มีโทษทางแพ่งและทางอาญา

ปรีดี บุญยัง (2523 : 47) ได้กล่าวถึง การหลบหนีภาษี (Tax evasion) ไว้ว่า คือการ ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย โดยการกระทำดังกล่าวอาจเกิดจากการเจตนาหรือไม่เจตนาก็ได้แต่ ถือเป็นความผิดตามกฎหมายมีโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา

ประมวลรัษฎากรมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการหลบหนีภาษีไว้ตาม มาตรา 37 ดังนี้ “ผู้ใดโดยรู้อยู่แล้วหรือโดยจงใจแจ้งข้อความเท็จหรือถ้อยคำเท็จหรือตอบคำถามด้วยถ้อยคำเป็นเท็จ หรือนำพยานหลักฐานเท็จมาแสดง เพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรตามลักษณะนี้หรือโดยความเท็จ โดยนอโกงหรือโดยวิธีการอื่นใดทำนองเดียวกันหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากร ลักษณะนี้ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองแสนบาท”

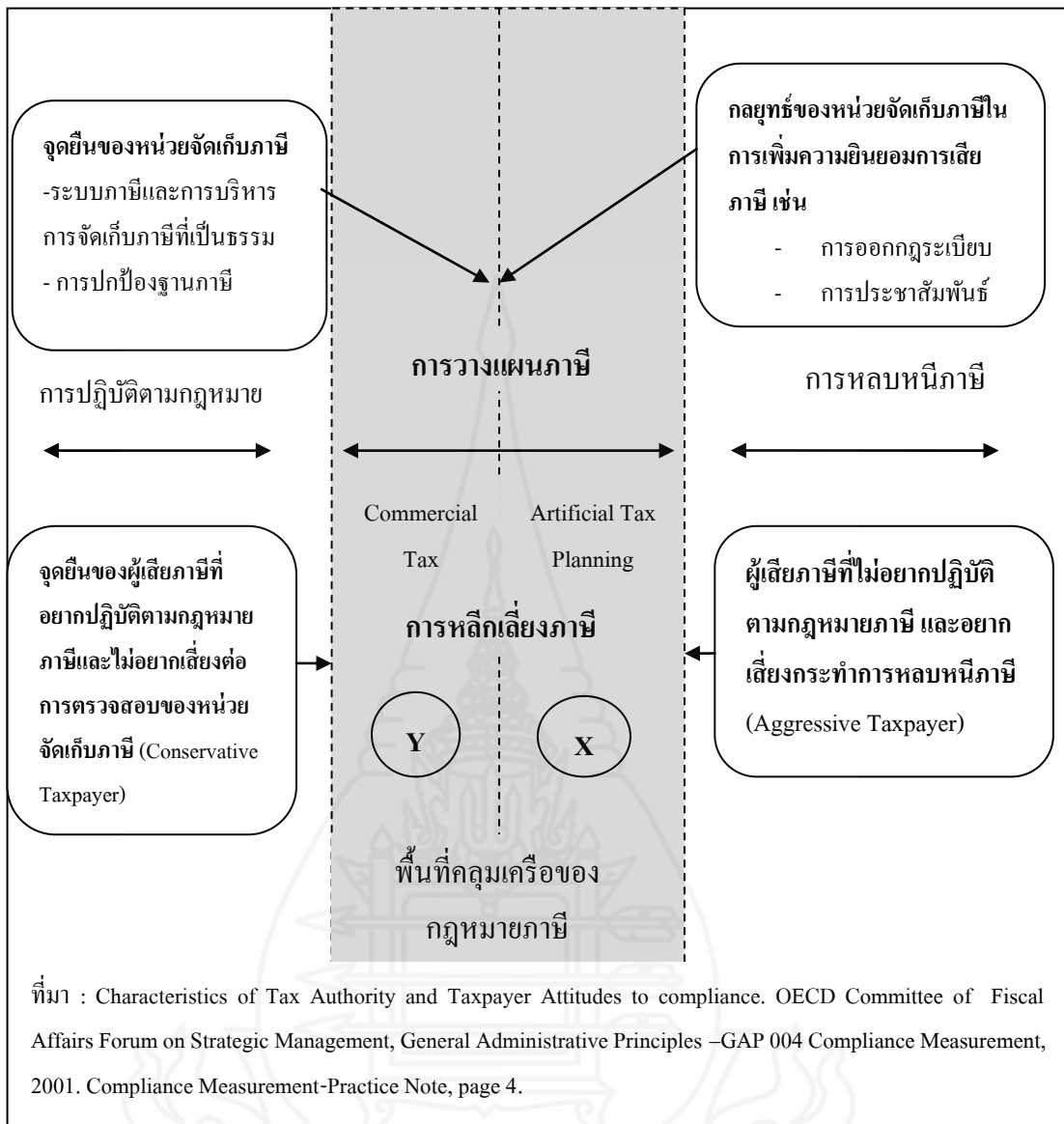
จากคำนิยามข้างต้น สรุปได้ว่าองค์ประกอบของการหนีภาษีประกอบด้วย 2 ส่วน สำคัญ คือ การฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายและการเสียภาษีไม่ครบถ้วน

ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษี การหลีกเลี่ยงภาษีและการหนีภาษี

จากภาพที่ 2.1 จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ของการวางแผนภาษี การหลบเลี่ยงภาษีและการหนีภาษียังมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน การวางแผนภาษีนี้นั้นอยู่ในพื้นที่สีขาวแม้จะเป็นการกระทำที่ถูกกฎหมายแต่ก็มีบางส่วนของอาชญากรรมทางภาษีที่ขึ้นอยู่กับการเจตนาของการกระทำนั้น ส่วนการหลบเลี่ยงภาษีอยู่ในพื้นที่สีเทา คือ เป็นการกระทำที่อาศัยช่องโหว่ของกฎหมายกระทำการเพื่อให้ชำระภาษีน้อยลงหรือไม่ชำระเลย ซึ่งแม้จะไม่ผิดกฎหมายแต่ผิดในเรื่องจริยธรรมและบางครั้งการหลบเลี่ยงภาษีก็อาจจะเป็นการหนีภาษีได้ขึ้นอยู่กับการตีความกฎหมาย ส่วนการหนีภาษีนี้นั้นมีความชัดเจนว่าเป็นการกระทำที่ผิดทั้งกฎหมายและจริยธรรม

จุฑาทอง จารุมิลินท (2549 : 53-59) กล่าวว่า ข้อแตกต่างระหว่างการหลบเลี่ยงภาษีและการหลบหนีภาษี คือ เส้นที่กฎหมายขีดไว้ การหลบเลี่ยงภาษี คือ การเปลี่ยนพฤติกรรมการเสียภาษีเพื่อจะลดภาระภาษีโดยกระทำอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ในขณะที่การหลบหนีภาษีเป็นพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย ซึ่งปัจจัยที่จะส่งผลให้เกิดความยินยอมในการเสียภาษีอย่างถูกต้องมาจากหลายปัจจัยซึ่งปัจจัยหนึ่งที่กล่าวไว้ในทฤษฎีจิตวิทยาและสังคมวิทยา คือ ทัศนคติของผู้เสียภาษีที่มีต่อรัฐบาลและหน่วยงานจัดเก็บภาษี เช่น ความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้เสียภาษีต่อการใช้จ่ายของรัฐบาลและความเป็นธรรมในการดำเนินงานของหน่วยงานจัดเก็บภาษี ซึ่งถ้าผู้เสียภาษีเห็นว่าเงินภาษีได้ถูกใช้ไปอย่างมีประสิทธิภาพและย้อนกลับมาเป็นสินค้าและบริการสาธารณะ ทำให้เกิดความยินดีอยู่ดี และหน่วยงานที่จัดเก็บมีการจัดเก็บภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ ย่อมส่งผลในเชิงบวกต่อความยินยอมในการเสียภาษีของผู้เสียภาษี

ที่มา : อ้างถึงใน จุฑาทอง จารุมิลินท (สรรพากรศาสตร์ ปีที่ 53 (มีนาคม 2549)

ภาพที่ 2.2 ลักษณะทัศนคติของผู้เสียภาษีและหน่วยจัดเก็บต่อความยินยอมในการเสียภาษี

จากภาพที่ 2.2 มีพื้นที่สี่เหลี่ตรงกลางคือพื้นที่ที่มีความคลุมเครือทางกฎหมายภาษี ทำให้เกิดจุดยืนของผู้เสียภาษี 2 จุด คือ ผู้เสียภาษีที่ไม่อยากปฏิบัติตามกฎหมายภาษีและอยากเสี่ยงกระทำการหลบหนีภาษี (Aggressive Taxpayer) จุดยืนที่ X ในขณะที่จุด Y จะเป็นจุดยืนของผู้เสียภาษีที่อยากปฏิบัติตามกฎหมายและไม่อยากเสี่ยงต่อการถูกตรวจสอบจากหน่วยงานจัดเก็บภาษี (Conservative Taxpayer) โดยสรุป จุดยืนที่ดีที่สุดในระบบภาษีแบบประเมินตนเองที่กรม

สรรพากรใช้ในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในปัจจุบัน ไม่ใช่จุดขึ้นที่หน่วยงานจัดเก็บเป็นผู้กำหนดแต่เป็นผู้เสียภาษีเองจะเป็นผู้เลือก ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับจริยธรรมในการเสียภาษีของผู้เสียภาษี ซึ่งการจะตัดสินว่าการเสียภาษีนั้นเป็นธรรมหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับการวินิจฉัยคุณค่าของแต่ละบุคคล

Allingham and Sandmo¹ ศึกษาการตัดสินใจหนีภาษี โดยการใช้แบบจำลองการหนีภาษี พบว่า พฤติกรรมการหนีภาษีเป็นการตัดสินใจลงทุนภายใต้ ความไม่แน่นอน คือ ถ้ารายงานเท็จต่อเจ้าหน้าที่แล้ว ไม่ถูกจับก็จะมีรายได้เพิ่มขึ้นแต่ถ้ารายงานเท็จแล้วถูกจับได้ก็จะถูกปรับและต้องชำระภาษีเพิ่มขึ้นตามความผิดที่กระทำ ซึ่งในแบบจำลองผู้หนีภาษีเป็นผู้มีเหตุผลและแสวงหาการคาดหมายอรรถประโยชน์สูงสุด โดยสมมติให้ผู้หนีภาษีมีระดับรายได้ที่ I และเลือกแสดงรายได้ที่ X ต่อเจ้าหน้าที่ การจัดเก็บภาษีมีแต่ภาษีรายได้และอัตราภาษี คือ t อัตราค่าปรับ f ต่อจำนวนรายได้ที่ปกปิด ถ้าเลือกหนีภาษี ($X < I$) ถ้าถูกจับได้จะต้องเสียค่าปรับ

ข้อสมมติของแบบจำลอง

1. โอกาสที่หนีภาษีแล้วถูกจับได้ คือ p โดย $0 \leq p \leq 1$ และโอกาสที่สามารถหนีภาษีแล้วไม่ถูกจับ คือ $(1-p)$
2. ฟังก์ชันการคาดหมายอรรถประโยชน์ $E(U)$ เป็นไปตามข้อสมมติของ Von Neumann and Morgannstern คือ $E(U) = (1-p) U(A) + (p) U(B)$
3. $E(U)$ มีค่าเป็นค่าอนุพันธ์อันดับสองและเป็นฟังก์ชันโค้งเว้าโดยแท้จริง และการไม่ชอบความเสี่ยงเป็นแบบค่าสัมบูรณ์ลดลง (Decreasing Absolute Risk Aversion: DARA) โดยผู้หนีภาษีจะพยายามแสวงหาค่าสูงสุดของการคาดคะเนอรรถประโยชน์ สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{Max } E(U) = (1-p) U(A) + (p) U(B)$$

$$\text{โดยที่ } A = I - t X$$

$$B = I - t X - f(I-X)$$

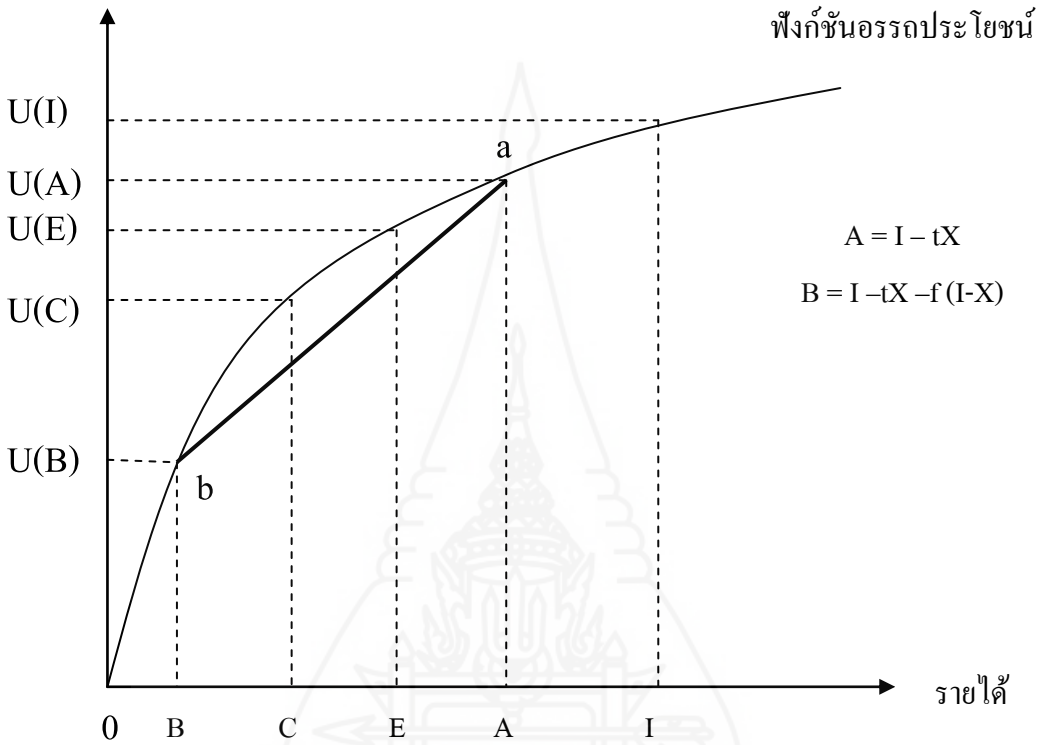
จากการแก้ปัญห สรุปลงได้ว่า

1. โอกาสที่ถูกจับ p ที่เพิ่มขึ้นจะทำให้การหนีภาษีลดลงหรือระดับการแสดงเงินได้เพิ่มขึ้น
2. อัตราค่าปรับ f เพิ่มขึ้นทำให้การหนีภาษีลดลงหรือระดับการแสดงเงินได้เพิ่มขึ้น
3. การเพิ่มอัตราภาษี t ส่งผลไม่ชัดเจนต่อพฤติกรรมการหนีภาษี

¹ Allingham M. and A. Sandmo. "Income Tax Evasion : A Theoretical Analysis" Journal of Public Economics, 1972.p.323-338. อ้างถึงใน เวทวงศ์ พวงทรัพย์และชลธาร วิศรุตวงศ์ 2545 : 142-147

ซึ่งพฤติกรรมการณ์ภาษีตามแบบจำลองการหนีภาษีของ Allingham และ Sandmo สามารถอธิบายได้ดังนี้

ระดับอรรถประโยชน์

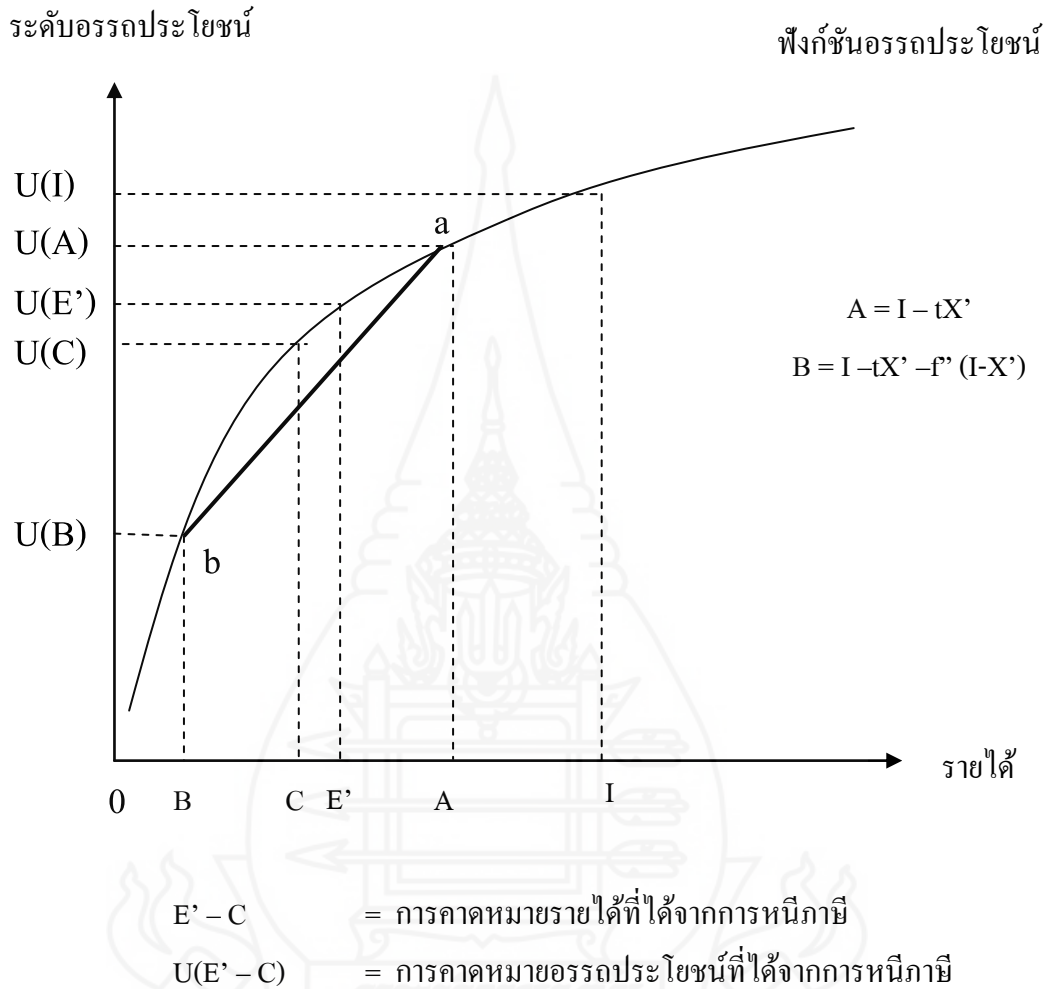
$E - C$ ← = การคาดหมายรายได้ที่ได้จากการหนีภาษี

$U(E - C)$ ← = การคาดหมายอรรถประโยชน์ที่ได้จากการหนีภาษี

ภาพที่ 2.3 การคาดหมายอรรถประโยชน์จากการหนีภาษีเมื่อโอกาสถูกจับ = 0.25

จากภาพ 2.3 แสดงระดับรายได้ก่อนเก็บภาษี I ได้ระดับอรรถประโยชน์ที่ $U(I)$ ถ้าจ่ายภาษีอย่างถูกต้อง ระดับรายได้หลังหักภาษีจะเป็น $C = I - tI$ และระดับอรรถประโยชน์จะอยู่ที่ $U(C)$ แต่ถ้ารายงานระดับรายได้เท่ากับ X แล้วไม่ถูกจับได้ รายได้จะเป็น $A = I - tX = U - tI + t(I - X)$ โดย $t(I - X)$ คือ ภาษีที่ประหยัดได้จากการปกปิดรายได้ที่แท้จริง ทำให้ระดับอรรถประโยชน์เป็น $U(A)$ แต่ถ้ารายงานรายได้เท่ากับ X แล้วถูกจับได้ รายได้หลังภาษีและค่าปรับจะเป็น $B = I - tX - f(I-X)$ ซึ่ง $f(I-X)$ คือ ค่าปรับที่ต้องชำระ การคาดหมายอรรถประโยชน์จะอยู่บนเส้น ab แต่ตำแหน่งที่แน่นอนจะขึ้นกับ p เช่น ถ้าค่า $p = 0.25$ การคาดหมายรายได้หลังภาษีและค่าปรับจะอยู่ที่ E การคาดหมายอรรถประโยชน์จะอยู่ที่ $U(E)$ การ

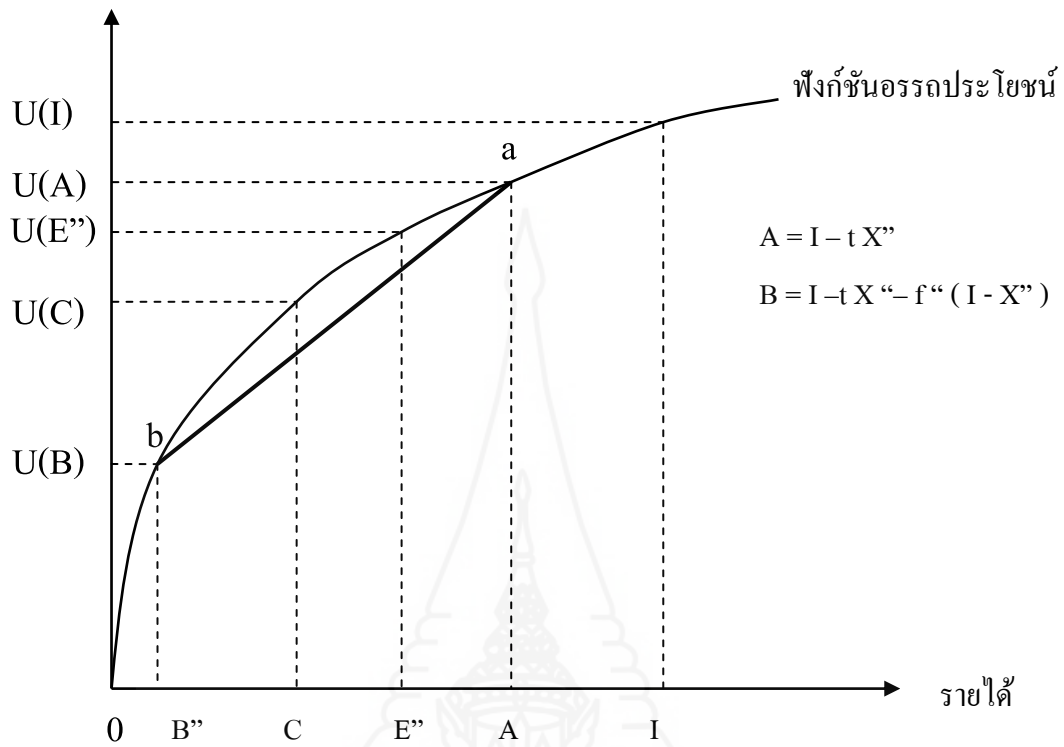
การคาดหมายผลตอบแทนที่ได้จากการหนีภาษีคือ $E - C$ การคาดหมายผลตอบแทนที่ได้อาจเพิ่มขึ้นจากการหนีภาษี คือ $U(E) - U(C)$

ภาพที่ 2.4 การคาดหมายอรรถประโยชน์จากการหนีภาษีเมื่อโอกาสถูกจับ = 0.5

จากภาพ 2.4 ถ้าค่า p เพิ่มขึ้นจาก 0.25 เป็น 0.5 การคาดหมายรายได้หลังภาษีและค่าปรับจะลดลงมาอยู่ที่ E' การคาดหมายอรรถประโยชน์อยู่ที่ $U(E')$ การคาดหมายรายได้จากการหนีภาษีคือ จะลดลงมาจาก $E - C$ เป็น $E' - C$ ค่าคาดหมายอรรถประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นจากการหนีภาษีจะลดลงจาก $U(E - C)$ เป็น $U(E' - C)$ และค่า $X' > X$

ระดับอรรถประโยชน์

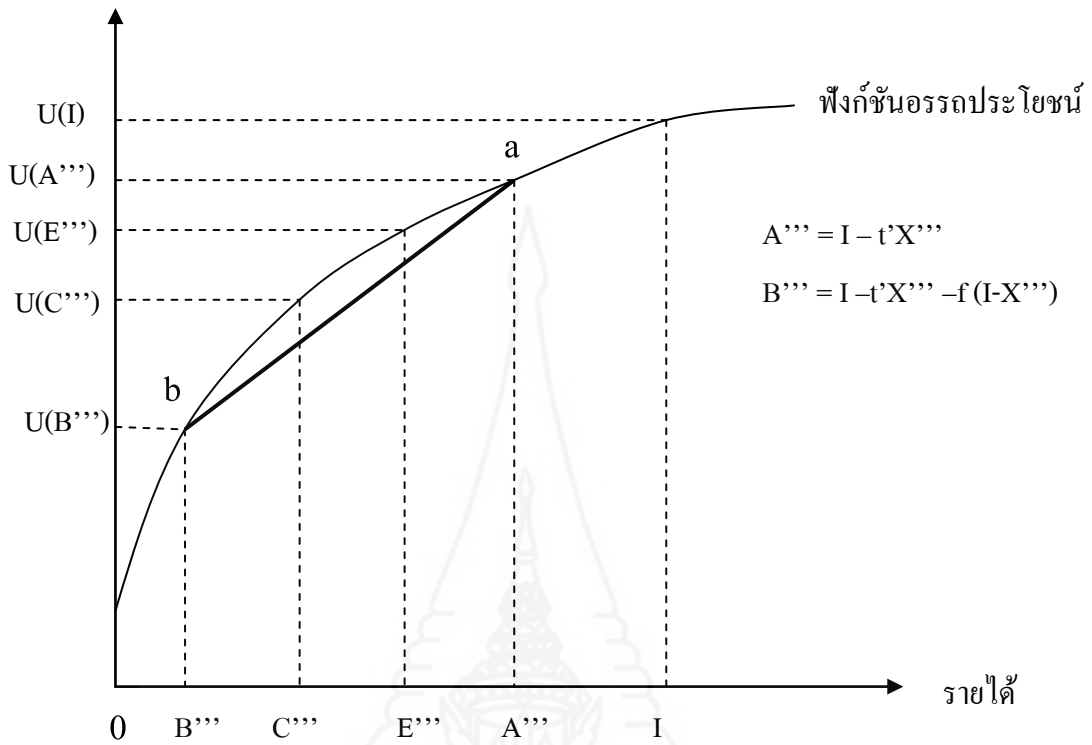

$E'' - C$ = การคาดหมายรายได้ที่ได้จากการหนีภาษี
 $U(E'') - U(C)$ = การคาดหมายอรรถประโยชน์ที่ได้จากการหนีภาษี

ภาพที่ 2.5 การคาดหมายอรรถประโยชน์จากการหนีภาษีเมื่อค่าปรับเพิ่มขึ้น

จากภาพ 2.5 ถ้าค่าปรับเพิ่มขึ้นจาก f เป็น f'' จะทำให้ B ลดลงเป็น $B'' = I - tX'' - f''(I - X'')$ การคาดหมายรายได้หลังภาษีและค่าปรับจะอยู่ที่ E'' การคาดหมายอรรถประโยชน์อยู่ที่ $U(E'')$ การคาดหมายรายได้ที่ได้จากการหนีภาษีคือ $E'' - C$ ลดลงมาจาก $E - C$ การคาดหมายอรรถประโยชน์ที่ได้เพิ่มขึ้นจากการหนีภาษี คือ $U(E'') - U(C)$ ลดลงจาก $U(E) - U(C)$ และค่า $X'' > X$

ระดับอรรถประโยชน์

$$E''' - C''' = \text{การคาดหมายรายได้ที่ได้จากการหนีภาษี}$$

$$U(E''' - C''') = \text{การคาดหมายอรรถประโยชน์ที่ได้จากการหนีภาษี}$$

ภาพที่ 2.6 การคาดหมายอรรถประโยชน์จากการหนีภาษีเมื่ออัตราภาษีเพิ่มขึ้น

จากภาพ 2.6 ถ้าค่า $p = 0.25$ แต่อัตราภาษีเพิ่มขึ้นจาก t เป็น t' จะทำให้ B ลดลงเป็น $B''' = I - t'X''' - f(I - X''')$ การคาดหมายรายได้หลังภาษีและค่าปรับจะอยู่ที่ E''' การคาดหมายอรรถประโยชน์อยู่ที่ $U(E''')$ ขณะเดียวกัน การคาดหมายรายได้หลังภาษี C ลดลงมาอยู่ที่ C''' การคาดหมายรายได้ที่ได้จากการหนีภาษีคือ $E''' - C'''$ ซึ่งอาจจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงจาก $E - C$ ก็ได้ เช่นเดียวกับการคาดหมายอรรถประโยชน์ อาจเพิ่มขึ้นหรือลดลงจากการหนีภาษีก็ได้

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉัจฉริย์ เจริญประสิทธิ์ (2547) ศึกษาเกี่ยวกับ “ การหลีกเลี่ยงภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในพื้นที่อำเภอแหลมงอบ ” พบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุสำคัญของการหลีกเลี่ยงภาษีเกิดจากความไม่เข้าใจในเรื่องภาษีอากร ผู้เสียภาษีไม่รู้หน้าที่ของตนเอง ความเบื่อหน่ายต่อการเสียภาษี การต่อต้าน ความเห็นแก่ตัว ไม่อยากเสียภาษีเพราะมองไม่เห็นผลต อบแทน ความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี เป็นเหตุผลสำคัญในการหลีกเลี่ยงภาษี ซึ่งจากการศึกษาค้นพบวิธีการแก้ไขการหลีกเลี่ยงภาษี ได้แก่ การให้ความรู้เรื่องภาษีอากร การปลูกฝังค่านิยมว่าการเสียภาษีเป็นหน้าที่ของพลเมืองที่ดี การสร้างความเชื่อมั่นว่ารัฐบาลจะนำเงินภาษีไปใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยสร้างแรงจูงใจด้วยการประชาสัมพันธ์และใช้สื่ออย่างเหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษี

ไฉยวรรณ ศิระพรหม (2548) ศึกษาเกี่ยวกับ “ ปัญหาในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของกรมสรรพากร : กรณีศึกษาในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี โดยใช้ค่าสถิติ F-test พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70.80 ขึ้นแบบและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกปี และตระหนักว่าการหลบเลี่ยงและการหลบหนีภาษีสร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจในระดับมาก (ร้อยละ 68) มีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับปานกลาง (ร้อยละ 65.50) รับผิดชอบต่อภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านสื่อโทรทัศน์มากที่สุด (ร้อยละ 76.30) ผู้เสียภาษีส่วนใหญ่ทราบกำหนดเวลาในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ร้อยละ 94.30) และมีความเห็นว่ากฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความยากซับซ้อน (ร้อยละ 78.50) จากการศึกษาปัญหาการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.43) โดยผู้เสียภาษีที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีปัญหาด้านการหลบเลี่ยงภาษีและด้านความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบฯ ไม่ต่างกัน ผู้เสียภาษีที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีปัญหาด้านหน้าที่และสิทธิของผู้เสียภาษีไม่ต่างกันและผู้เสียภาษีที่มีอาชีพต่างกันมีปัญหาด้านการยื่นแบบแสดงรายการภาษีไม่ต่างกัน

ชาคริต ดิษฐานนท์ (2551) ศึกษาเกี่ยวกับ “ ปัจจัยที่มีผลต่อการหลีกเลี่ยงภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา ” พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการหลีกเลี่ยงภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มี 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ระเบียบ ข้อกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพธุรกิจ เนื่องจากกิจการหลายประเภทโดยเฉพาะที่เป็นธุรกิจนอกระบบเศรษฐกิจ 2) การเลียนแบบหรือเอาอย่างกัน เนื่องจากมีผู้ประกอบการนอกระบบภาษีจำนวนมากจึงมีแนวร่วมหรือมี พฤติกรรมเอาอย่างกัน 3) ผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ให้ความสำคัญกับการเสียภาษี 4) ผู้เสียภาษีมักทัศนคติที่ไม่ดีต่อรัฐบาล

พนิตนาถ เย็นทรัพย์ (2551) ศึกษาเกี่ยวกับ “ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ประเภทเงินเดือน ” พบว่า ในด้านความรู้เกี่ยวกับภาษี ผู้จบการศึกษา ระดับปริญญาตรีมีความรู้มากกว่าผู้จบระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ผู้รับราชการมีความรู้ดี นภาษีมากกว่าผู้ทำงานภาคเอกชน ผู้เคยยื่นแบบแสดงรายการภาษีประจำปีแล้วมีความรู้มากกว่าผู้ไม่เคยยื่นแบบฯ และในด้านทัศนคติ ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาและต่ำกว่ามีทัศนคติต่อการเสียภาษีดีกว่าผู้จบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญา ผู้มีเงินเดือนไม่เกิน 25,000 บาท มีทัศนคติที่ดีกว่าผู้มีเงินเดือนมากกว่า 25,000 บาท คนโสด มีทัศนคติดีกว่าผู้สมรสแล้ว และระดับความรู้ด้านภาษีอากรไม่มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติในการเสียภาษี คือ ผู้มีความรู้มากหรือน้อยไม่จำเป็นต้องมีทัศนคติดีหรือไม่ดีด้วย ผลการวิจัย 1) ด้านความรู้ มีการแบ่งความรู้ออกเป็น 3 กลุ่มคือ ระดับมาก ปานกลางและน้อย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 58.5 มีความรู้ในระดับปานกลาง ข้อสังเกต คือ กลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งไม่ทราบในเรื่องสำคัญที่ควรทราบเกี่ยวกับการยื่นแบบฯ การหักลดหย่อน การยกเว้นภาษีเงินได้ เป็นต้น 2) ด้านทัศนคติ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง ไม่ดี และไม่ดีเป็นอย่างยิ่ง โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในการเสียภาษีอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าทัศนคติเชิงบวกมีค่าเฉลี่ยสูงสุดต่อการรับผิดชอบประเทศชาติด้วยการเสียภาษี (4.14) ส่วนทัศนคติเชิงลบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ที่หน่วยงานของรัฐให้ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรแก่ประชาชนน้อยเกินไป (1.88)

พิจิตรา อินคาคกร (2551) ศึกษาเกี่ยวกับ “มูลเหตุของการไม่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : กรณีศึกษาผู้เสียภาษีที่อยู่ในเขตท้องที่ความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 10 โดยการศึกษาคำสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณในการอธิบายผลการศึกษา พบว่า การขาดจิตสำนึกเป็นมูลเหตุสำคัญในการหลีกเลี่ยงภาษีในระดับปานกลาง โดยตัวแปรด้านความไม่มีประสิทธิภาพในการใช้จ่ายของรัฐ ส่งผลต่อระดับการขาดจิตสำนึกของผู้เสียภาษีในระดับมาก ความไม่เป็นธรรมในการเสียภาษีและทัศนคติของสังคมในการหลีกเลี่ยงภาษีส่งผลต่อการขาดจิตสำนึกในระดับปานกลาง การไม่เห็นความสำคัญของการเสียภาษีไม่ส่งผลต่อการขาดจิตสำนึก การขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และความซับซ้อนของโครงสร้างการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีผลต่อการขาดจิตสำนึกและทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเสียภาษีในระดับปานกลาง ซึ่งพบว่า กฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลทำให้ระบบโครงสร้างในการจัดเก็บภาษียุ่งยาก ส่วนผลการทดสอบ พบว่าการขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายภาษีมีผลต่อการขาดจิตสำนึกของผู้เสียภาษี และผู้มีรายได้สูงขึ้นไปจะมีแนวโน้มขาดจิตสำนึกมากขึ้น ความยุ่งยากซับซ้อนของโครงสร้างภาษีมีผลต่อจิตสำนึก

และการขาดจิตสำนึกมีผลต่อพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงภาษี โดยพบว่า เพศชายมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงภาษีมากกว่าเพศหญิงและผู้มีความรู้สูงมีพฤติกรรมในการหลีกเลี่ยงภาษีย่ลดลง

สรศักดิ์ พุทธบุษยา (2555) ศึกษาเกี่ยวกับ “ความรู้ ความเข้าใจ ของผู้เสียภาษีอากรที่มีต่อทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 (เขตพระโขนง)” โดยใช้ค่าสถิติ t-test, F-test (One-way ANOVA) และ Pearson Correlation (r) ในการอธิบายผลการศึกษา โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด อาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน มีระดับรายได้ระหว่าง 10,000-20,000 บาท มีประสบการณ์คำนวณภาษีด้วยตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับปานกลาง ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ประสบการณ์คำนวณภาษี ต่างกันมีผลต่อทัศนคติในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

จากแนวคิดและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีของบุคคลนั้น เป็น รูปแบบหนึ่งของพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงภาษี (การหนีภาษี) ซึ่งการตัดสินใจในการยื่นแบบหรือไม่ยื่นแบบๆ ของบุคคลแต่ละคนจะมีเหตุผลมารองรับและขึ้นอยู่กับแรงจูงใจต่าง ๆ เช่น อัตราการกำหนดโทษ โอกาสที่จะถูกกรมสรรพากรจับได้ อัตราภาษี ทัศนคติที่มีต่อการเสียภาษี เป็นต้น โดยเป็นการตัดสินใจภายใต้ความเสี่ยง ความไม่แน่นอน แต่รูปแบบพฤติกรรมจะมีแบบแผนและสม่ำเสมอไปสู่การคาดการณ์ได้ สามารถสรุปออกมาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระดับรายได้
2. ปัจจัยด้านความรู้ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
3. ปัจจัยด้านทัศนคติ ประกอบด้วย ความรับผิดชอบต่อสังคม ความซับซ้อนของแบบแสดงรายการภาษี ความคาดหวังในการใช้จ่ายเงินภาษีของรัฐบาล ความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี และบทลงโทษ

โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้รวบรวมวิธีการศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรมมาปรับใช้ในส่วนของการวิเคราะห์เชิงพรรณนาซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของปัญหาการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้และปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรูปของสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนการวิเคราะห์เชิงปริมาณได้นำเอาเทคนิคการวิเคราะห์การถดถอย โลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เข้ามาใช้ในการศึกษาเพื่อวิเคราะห์หาค่าโอกาสที่ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีจากตัวแปรอิสระ (ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษี)) ซึ่งยังไม่มีให้นำเทคนิคการวิเคราะห์ดังกล่าวมาใช้กับการศึกษาปัจจัยการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดศรีสะเกษมาก่อน

บทที่ 3

ข้อมูลทั่วไปและการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในเขตจังหวัดศรีสะเกษ

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91)

การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจัดเก็บจากผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) ถึง (8) แห่งประมวลรัษฎากร โดยแบ่งผู้มีเงินได้ที่อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไว้ 4 ประเภท ได้แก่

1. บุคคลธรรมดา
2. ผู้ถึงความตายระหว่างปี
3. กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง
4. ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีชื่อนิติบุคคลและคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล

1.1 เกณฑ์การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.1.1 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.91) คือ การยื่นแบบฯ ของผู้มีเงินได้ซึ่งมีเงินได้ตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร เพียงประเภทเดียว มีหลักเกณฑ์ดังนี้

- 1) ผู้เป็น โสด มีเงินได้พึงประเมินตลอดปีภาษีเกิน 50,000 บาท
- 2) ผู้มีคู่สมรส มีเงินได้พึงประเมินตลอดปีภาษี ไม่ว่าจะฝ่ายเดียวหรือทั้งสองฝ่ายรวมกันเกิน 100,000 บาท

1.1.2 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.90) คือ การยื่นแบบฯ ของผู้มีเงินได้ซึ่งมีเงินได้ตามมาตรา 40 (1) – (8) แห่งประมวลรัษฎากร ยกเว้นผู้มีเงินได้ตามมาตรา 40 (1) เพียงประเภทเดียว มีหลักเกณฑ์ดังนี้

- 1) ผู้เป็น โสด มีเงินได้พึงประเมินตลอดปีภาษีเกิน 30,000 บาท

- 2) ผู้มีคู่สมรสมีเงินได้พึงประเมินตลอดปีภาษี ไม่ว่าจะฝ่ายเดียวหรือทั้งสองฝ่ายรวมกันเกิน 60,000 บาท
- 3) กองมรดกที่ยังมิได้แบ่งมีเงินได้พึงประเมินตลอดปีภาษีเกิน 30,000 บาท
- 4) ห้างหุ้นส่วนสามัญและคณะบุคคล มีเงินได้พึงประเมินตลอดปีภาษีเกิน 30,000 บาท
- 5) วิสาหกิจชุมชนที่มีสถานะเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ/คณะบุคคล ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 ที่มีเงินได้พึงประเมินตลอดปีภาษีเกิน 1.8 ล้านบาท

ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ บุคคลตามมาตรา 56 แห่งประมวลรัษฎากร

“ มาตรา 56 ให้บุคคลทุกคน เว้นแต่ผู้เยาว์ หรือผู้ที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ ยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินที่ตนได้รับในระหว่างปีภาษีที่ล่วงมาแล้วพร้อมทั้งข้อความอื่น ๆ ภายในเดือนมีนาคมทุก ๆ ปี ตามแบบที่อธิบดีกำหนดต่อเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง ถ้าบุคคลนั้น

- (1) ไม่มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 30,000 บาท
- (2) ไม่มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเฉพาะตามมาตรา 40 (1) ประเภทเดียวเกิน 50,000 บาท
- (3) มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 60,000 บาท หรือ
- (4) มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเฉพาะตามมาตรา 40 (1) ประเภทเดียวเกิน 100,000 บาท

ในกรณีห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชคนิติบุคคล มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว ก็นับจำนวนตาม (1) ให้ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินในชื่อของห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคลนั้นที่ได้รับในระหว่างปีภาษีที่ล่วงมาแล้วภายในกำหนดเวลาและตามแบบเช่นเดียวกับวรรคก่อน การเสียภาษีในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการรับผิดชอบเสียภาษีในชื่อของห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคลนั้นจากยอดเงินได้พึงประเมินทั้งสิ้น เสมือนเป็นบุคคลธรรมดาคนเดียวโดยไม่มีการแบ่งแยก ทั้งนี้ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะบุคคลแต่ละคนไม่จำเป็นต้องยื่นรายการเงินได้ สำหรับจำนวนเงินได้พึงประเมินดังกล่าวเพื่อเสียภาษีอีก แต่ถ้าห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคลนั้นมีภาษีค้างชำระ ให้ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะบุคคลทุกคนร่วมรับผิดชอบในเงินภาษีที่ค้างชำระนั้นด้วย”

ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ มีบัญญัติไว้ในประมวล
รัษฎากรมาตรา 56,57,57 ทวิ และ 57 (เบญจ) ได้แก่

- กรณีปกติ ได้แก่ ผู้มีเงินได้เอง หรือผู้รับมอบอำนาจให้ยื่นแบบฯ แทน
- กรณีผู้เยาว์ ได้แก่ ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้เยาว์ในนามของผู้เยาว์
- กรณีบุคคลไร้ความสามารถ ได้แก่ ผู้อนุบาลยื่นในนามของบุคคลไร้
ความสามารถ
- กรณีบุคคลเสมือนไร้ความสามารถ ได้แก่ ผู้พิทักษ์ยื่นในนามของบุคคล
เสมือนไร้ความสามารถ
- กรณีผู้มีเงินได้ถึงแก่กรรมระหว่างปี ได้แก่ ผู้จัดการมรดก หรือทายาทใน
นามผู้ตาย
- กรณีผู้มีเงินได้อยู่ในต่างประเทศ ได้แก่ ผู้จัดการกิจการอันก่อให้เกิดรายได้
ยื่นในนามผู้มีเงินได้
- กรณีผู้มีเงินได้เป็นกองมรดก ได้แก่ ผู้จัดการมรดกยื่นในนามกองมรดก
- กรณีผู้มีเงินได้เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคล ได้แก่ หุ้นส่วน
ผู้จัดการหรือผู้จัดการคณะบุคคล ยื่นในนามห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะ
บุคคล

1.2 กำหนดเวลาการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การยื่นแบบแสดง รายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91)
กฎหมายกำหนดไว้ภายในวันที่ 1 มกราคม ถึง 31 มีนาคม ของทุกปี (ซึ่งอาจมีการขยายเวลาตามที่
อธิบดีกรมสรรพากรเห็นชอบหรือวันสุดท้ายของการยื่นแบบฯ ตรงกับวันหยุดราชการ)

1.3 สถานที่รับแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.3.1 สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา (เดิมเรียกว่า สำนักงานสรรพากรเขต/อำเภอ)
สำหรับการยื่นแบบฯ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91 ผู้มีเงินได้สามารถยื่นแบบฯ ได้ ณ สำนักงาน
สรรพากรพื้นที่สาขาทุกแห่ง

1.3.2 ธนาคารพาณิชย์ไทย และสาขาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครฯ หรือต่างจังหวัด
สามารถยื่นได้ในช่วงวันที่ 1 มกราคม ถึง 31 มีนาคม เท่านั้น และมีหลักเกณฑ์ดังนี้

- 1) ธนาคารพาณิชย์ไทย (ยกเว้น บมจ.ธนาคารกรุงไทย)
 - (1) ต้องเป็นแบบพิมพ์ที่กรมสรรพากรจัดทำขึ้นและจัดส่งให้เท่านั้น
 - (2) ต้องเป็นแบบฯ ที่มีภาษีต้องชำระ
- 2) ธนาคารกรุงไทย

- (1) กรณีเป็นแบบที่ต้องชำระ ต้องชำระทั้งจำนวน
- (2) ยื่นได้ทั้งแบบไม่มีภาษีต้องชำระและแบบขอคืนภาษี

1.3.3 ที่ทำการไปรษณีย์ สำหรับการยื่นแบบฯ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 31 มีนาคม โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 1) ผู้มีเงินได้ต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครเท่านั้น
- 2) การยื่นแบบฯ ต้องใช้แบบแสดงรายการที่กรมสรรพากรจัดทำและส่งไปเท่านั้น โดยผู้มีเงินได้ต้องกรอกแบบแสดงรายการและชำระภาษีทั้งจำนวนพร้อมแนบเช็ค (ประเภท ข.ค. หรือ ง.) หรือ อนุญาตจัดส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ไปยัง “สำนักบริหารการคลังและรายได้ กรมสรรพากร อาคารกรมสรรพากร เลขที่ 90 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400”

- 3) กรมสรรพากรจะถือเอาวันที่ลงทะเบียนไปรษณีย์เป็นวันรับแบบและชำระภาษีและจะจัดส่งใบเสร็จรับเงินให้ผู้ยื่นแบบฯ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียน

- 4) สำหรับผู้มีเงินได้ที่ภูมิลำเนาในต่างจังหวัด หรือเป็นแบบแสดงรายการที่ประสงค์จะขอผ่อนชำระภาษีเป็นงวด ไม่สามารถใช้ช่องทางนี้ได้

บริการยื่นแบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน website ของกรมสรรพากร ที่ www.rd.go.th โดยสามารถใช้บริการชำระภาษีผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของธนาคารพาณิชย์ หรือชำระผ่านทาง e-payment หรือโดยวิธีอื่น ได้แก่ ATM, ATM online, Internet Banking, Tele-Banking, Mobile Banking, Counter Service (ของธนาคาร, ห้างสรรพสินค้า), Counter Service Pay at Post (ไปรษณีย์)

1.4 วิธีการชำระภาษี

1.4.1 ชำระด้วยเงินสด

1.4.2 ชำระด้วยบัตรอิเล็กทรอนิกส์ เฉพาะที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาในเขตกรุงเทพมหานคร

- 1) บัตรเครดิต ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารกสิกรไทย
- 2) บัตร Tax Smart Card ของธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกสิกรไทยและธนาคารกรุงไทย

1.4.3 ชำระด้วยเช็คหรือคราฟต์

โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

- 1) เช็คที่จะชำระภาษีต้องเป็นเช็ค 4 ประเภท ได้แก่
 - (1) เช็คธนาคารแห่งประเทศไทย (เช็คประเภท ก.)

- (2) เช็คที่มีธนาคารค้าประกัน (เช็คประเภท ข.)
- (3) เช็คที่ธนาคารลงนามสั่งจ่าย (เช็คประเภท ค.)
- (4) เช็คที่ผู้มีหน้าที่ชำระภาษีเป็นผู้สั่งจ่ายและใช้ชำระโดยตรง

(เช็คประเภท ง.)

ก. การใช้เช็คประเภท ง.

ก) กรณีใช้ชำระภาษีในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร (เฉพาะอำเภอเมืองและอำเภอกระทุ่มแบน) นครปฐม (เฉพาะอำเภอสามพราน) และพระนครศรีอยุธยา (เฉพาะอำเภอบางปะอิน) ต้องเป็นเช็คของธนาคารหรือสาขาธนาคารในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งข้างต้นเท่านั้น

ข) กรณีใช้ชำระภาษีในต่างจังหวัด นอกเหนือจากพื้นที่ตาม (ก) ให้ใช้ได้เฉพาะเช็คที่มีบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารหรือสาขาธนาคารที่ตั้งอยู่ในจังหวัดอันเป็นภูมิลำเนาเท่านั้น

ข. การสั่งจ่ายเช็คหรือตราฟด์

ก) ในกรุงเทพมหานคร ให้สั่งจ่าย “กรมสรรพากร” และขีดฆ่าผู้ถือออก

ข) ในต่างจังหวัด

(ก) กรณียื่นแบบฯ และชำระภาษี ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาให้สั่งจ่าย “กรมสรรพากร” และขีดฆ่าผู้ถือออก

(ข) กรณียื่นแบบฯ และชำระภาษีที่ธนาคาร กรณีธนาคารกรุงไทยให้สั่งจ่าย “กรมสรรพากร” และขีดฆ่าผู้ถือออก กรณียื่นแบบ ณ ธนาคารพาณิชย์อื่นให้สั่งจ่าย “กรมสรรพากร” และขีดฆ่าผู้ถือออก

ค. หลักเกณฑ์การใช้เช็คหรือตราฟด์

ก) กรณียื่นแบบ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา เช็คทุกประเภทต้องลงวันที่ในเช็ค คือวันที่ยื่นแบบฯ หรือก่อนวันที่ยื่นแบบฯ ไม่เกิน 15 วันสำหรับเช็คประเภท ก. ข. ค. หรือตราฟด์ และไม่เกิน 7 วัน สำหรับเช็คประเภท ง.

ข) กรณียื่นแบบฯ ที่ธนาคาร/ไปรษณีย์ เช็คทุกประเภท หรือตราฟด์ต้องลงวันที่ในเช็คเป็นวันที่ยื่นแบบฯ หรือก่อนวันที่ยื่นแบบฯ ไม่เกิน 7 วัน

(ก) ห้ามใช้เช็คลงวันที่ล่วงหน้า

(ข) ห้ามใช้เช็คหรือตราฟด์โอนลั้หลัง

(ค) ห้ามใช้เช็คหรือตราพดที่มีจำนวนเงินสูงกว่าจำนวน
ภาษีอากรที่ต้องชำระ

(ง) การชำระภาษีจะถือว่าสมบูรณ์เมื่อกรมสรรพากรได้รับ
เงินตามเช็ค/ตราพดครบถ้วนแล้ว

1.4.4 ชำระด้วยธนาคติ

- 1) เฉพาะผู้มีเงินได้ที่มิภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครเท่านั้น
- 2) ต้องจัดส่งธนาคติเท่ากับจำนวนเงินภาษีที่ต้องชำระไปพร้อมกับการยื่น
แบบแสดงรายการภาษี

1.5 หน้าที่การยื่นแบบแสดงรายการภาษี

การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นหน้าที่ของผู้มีเงินได้ที่อยู่
ในข่ายเสียภาษีตามมาตรา 17 แห่งประมวลรัษฎากร

“ การยื่นแบบแสดงรายการให้ยื่นภายในเวลาที่กำหนดไว้ในหมวดว่าด้วยภาษีอากรต่าง ๆ และตาม
แบบแสดงรายการที่อธิบดีกำหนด”

นอกจากบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรแล้วหน้าที่เสียภาษียังมีอยู่ในรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย

“ มาตรา 73 บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร ช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะ
เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พิทักษ์ ปกป้อง และสืบสานศิลปวัฒนธรรม
ของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งนี้ตามที่กฎหมาย
บัญญัติ

1.6 บทลงโทษกรณีการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษี แบ่งโทษออกเป็น 2 ประเภท

1.6.1 โทษทางแพ่ง ได้แก่ เบี้ยปรับและเงินเพิ่ม

1) กรณีไม่ชำระภาษีภายในกำหนด จะต้องเสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 1.5
ต่อเดือนหรือเศษของเดือนจากเงินภาษีที่ต้องชำระ

2) กรณีเจ้าหน้าที่ออกหมายเรียก จะต้องรับผิดชอบเบี้ยปรับอีก 1 เท่า หรือ
2 เท่าของเงินภาษีที่ต้องชำระ ตามกรณีความผิด

1.6.2 โทษทางอาญา เป็นการเปรียบเทียบปรับ

1) กรณีไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.90, 91)
ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

2) กรณีเจตนาละเลยไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพื่อ
หลีกเลี่ยงภาษี ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาทหรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือทั้งปรับทั้งจำ

2. ข้อมูลสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดศรีสะเกษตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สภาพเศรษฐกิจส่วนใหญ่พึ่งพิงภาคการเกษตรเป็นหลัก โดยกำลังแรงงานร้อยละ 70.78 อยู่ในภาคเกษตรกรรมและทำงานในภาคอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คิดเป็นร้อยละ 29.22 ของกำลังแรงงาน โดยอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ในจังหวัดศรีสะเกษเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องมาจากภาคการเกษตร เช่น โรงสีข้าว

ในส่วนของอำเภอเมืองศรีสะเกษ ประชากรส่วนมากประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวนยางพารา โดยอำเภอเมืองศรีสะเกษมีหน่วยงานราชการที่สำคัญตั้งอยู่ในพื้นที่จำนวนมาก เช่น ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 และหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจจำนวนมาก มีโรงพยาบาล ขนาดใหญ่ 2 แห่ง มีธนาคารพาณิชย์และรัฐวิสาหกิจ จำนวน 31 แห่ง มีบริษัทประกันภัยและประกันชีวิต จำนวน 18 แห่ง โรงแรมขนาดใหญ่-กลาง-เล็ก จำนวน 24 แห่ง ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ จำนวน 4 แห่ง (ซุ่นเฮง บิ๊กซี โลตัส แมคโคร) จึงทำให้อำเภอเมืองศรีสะเกษเป็นย่านธุรกิจที่สำคัญที่มีการหมุนเวียนอัตราค่าจ้างแรงงานสูงสุด และมีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดศรีสะเกษ

3. ข้อมูลผลการจัดเก็บภาษีในจังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 3.1 ผลการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ศรีสะเกษ ปีงบประมาณ 2551-2556

หน่วย : ล้านบาท

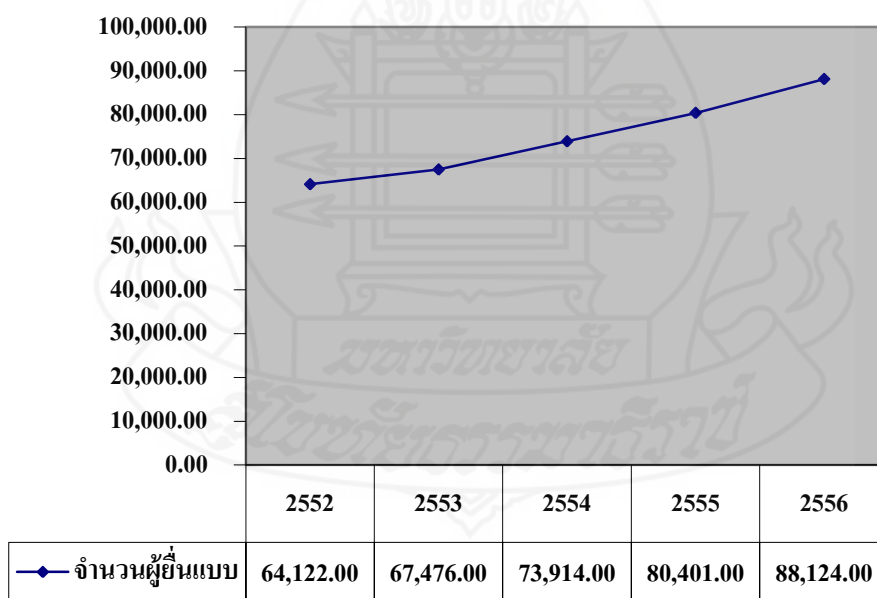
ประเภทภาษี	2551	2552	อัตราเพิ่ม (%)	2553	อัตราเพิ่ม (%)	2554	อัตราเพิ่ม (%)	2555	อัตราเพิ่ม (%)	2556	อัตราเพิ่ม (%)
รวมทุกประเภทภาษีอากร	652.447	669.469	2.61	798.708	19.30	858.121	7.44	1,006.080	17.24	1,208.882	20.16
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	307.579	260.362	(15.35)	292.314	12.27	336.486	15.11	429.730	27.71	534.775	24.44
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	90.086	86.670	(3.79)	117.93	3.08	103.994	(11.82)	118.609	14.05	139.614	17.718
ภาษีการค้า	0.016	0.000	(100.00)	0.000	0.00	0.000	0.00	0.000	0.00	0.000	0.00
ภาษีมูลค่าเพิ่ม	191.878	266.662	38.97	316.528	18.70	325.361	2.79	352.783	8.43	425.721	20.68
ภาษีธุรกิจเฉพาะ	25.799	19.52	(23.44)	27.790	40.70	43.981	58.26	52.224	18.74	54.745	4.83
ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม	0.000	0.000	0.00	0.000	0.00	0.000	0.00	0.000	0.00	0.000	0.00
อากรแสตมป์	35.071	34.406	(1.90)	42.244	22.78	46.556	10.21	50.670	8.84	52.223	3.06
รายได้อื่น ๆ	2.018	1.617	(19.85)	1.892	17.00	1.743	(7.89)	2.064	18.43	1.805	(12.54)

จากผลการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ศรีสะเกษ พบว่า ภาษีที่จัดเก็บได้มีอัตราการเพิ่มขึ้นทุกปีและพบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีอัตราการเพิ่มขึ้นทุกปียกเว้นปีงบประมาณ 2552 มีการผลการจัดเก็บภาษีได้ลดลง มีสาเหตุมาจากกรยกเว้นฐานเงินได้สุทธิเพิ่มขึ้นจาก 100,000 บาทเป็น 150,000 บาทและประกาศยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ร้อยละ 0.05 ในส่วนเงินได้ตามมาตรา 40 (2)-(8) ที่ไม่เกิน 1,000,000 บาทของรัฐบาลในช่วงนั้น ทำให้การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาลดลงแต่เป็นการกระตุ้นการใช้จ่ายของภาคเอกชนและภาคครัวเรือนให้ใช้จ่ายมากขึ้นส่งผลให้สามารถจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้นถึงร้อยละ 38.97 จากปีงบประมาณก่อน

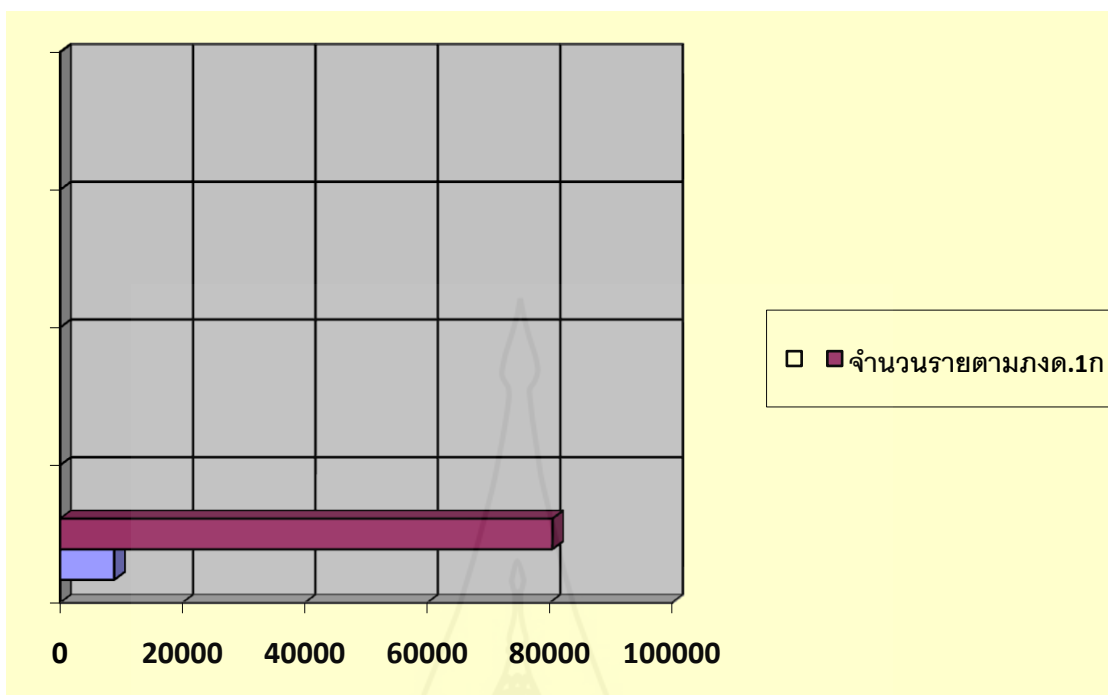
4. ข้อมูลการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90, ภ.ง.ด. 91)

ตารางที่ 3.2 รายงานการรับแบบ ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด. 91 ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ศรีสะเกษ
ปีภาษี 2552-2556

ปี ภาษี	Internet			TCL			ธนาคาร KTB		
	จำนวนฉบับ		ภาษีที่ชำระ ทั้งหมด	จำนวนฉบับ		ภาษีที่ชำระ ทั้งหมด	จำนวนฉบับ		ภาษีที่ชำระ ทั้งหมด
	ทั้งหมด	ขอคืน		ทั้งหมด	ขอคืน		ทั้งหมด	ขอ คืน	
2552	22,899	3,521	4,739,030	40,983	4,862	60,504,555	240	36	630,453.36
2553	25,099	3,595	6,470,954	42,105	4,138	72,247,340	272	49	1,237,294.08
2554	28,402	3,605	8,202,727	45,095	3,395	104,191,700	417	29	1,341,687.86
2555	36,861	6,618	14,978,742	41,848	3,195	148,993,239	1,692	46	1,404,467.99
2556	73,387	13,917	49,659,329	14,020	989	41,512,313	717	20	578,288.11

ภาพที่ 3.1 จำนวนผู้ยื่นแบบ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91 ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ศรีสะเกษ
ปีภาษี 2552 - 2556

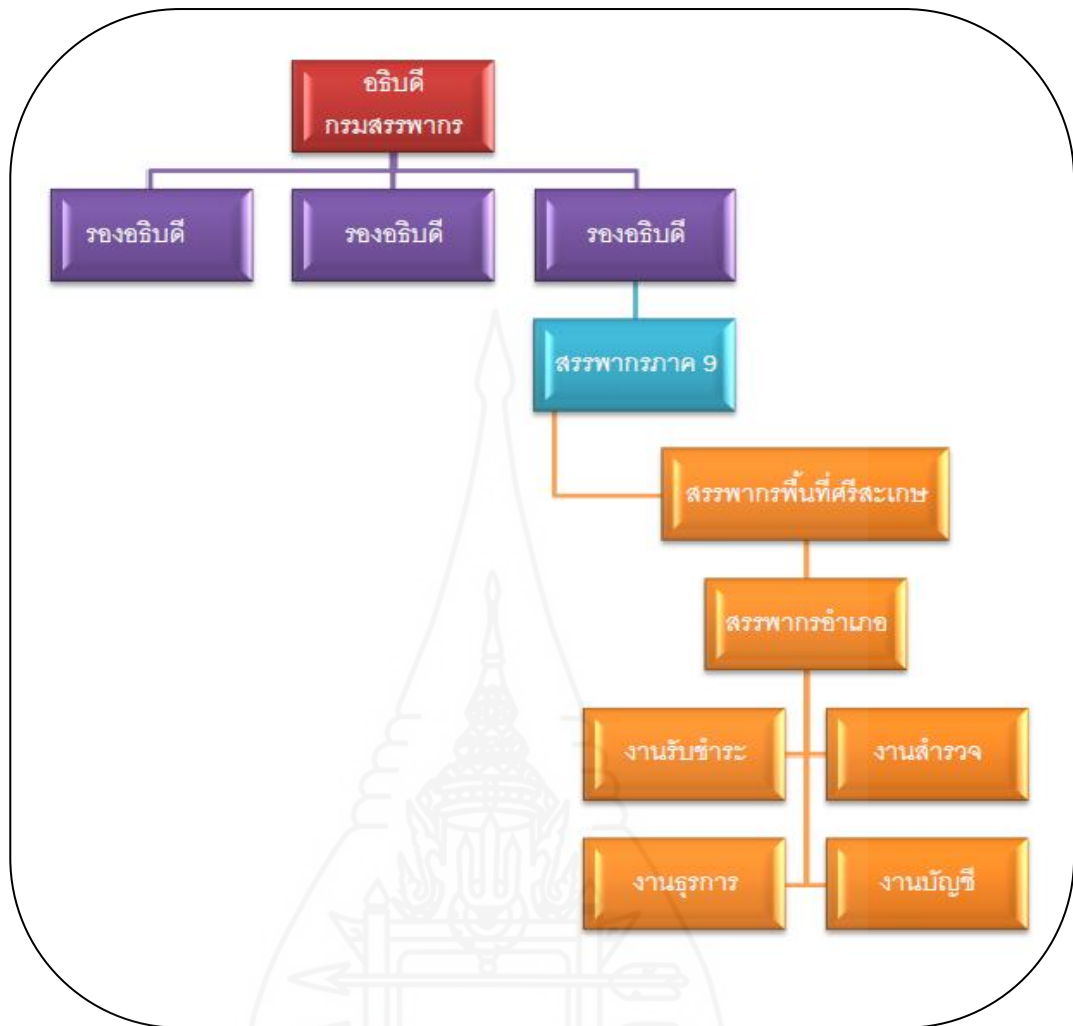
ภาพที่ 3.2 ข้อมูลเปรียบเทียบจำนวนแบบ ภ.ง.ด.90,91 กับจำนวนผู้มีเงินได้ตามข้อมูล ภ.ง.ด.1 ก ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองศรีสะเกษ

จากตารางที่ 3.2 และภาพที่ 3.1 จะเห็นว่าจำนวนผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.90, ภ.ง.ด.91) ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ศรีสะเกษ มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี แต่เมื่อพิจารณาจากจำนวนรายผู้มีเงินได้ตามข้อมูล ภ.ง.ด.1 ก และ ภ.ง.ด.1 กพ ในเขตอำเภอเมืองศรีสะเกษก็ บจำนวนผู้ยื่นแบบฯ กลับพบว่ามีสัดส่วนที่ห่างกันมาก จึงเป็นที่น่าสนใจว่าทำไม สัดส่วนผู้มีเงิน ได้ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงิน ได้มีสัดส่วนที่ห่างกันมาก แม้หน้าที่การยื่นแบบแสดงรายการฯ จะเป็นหน้าที่ตามกฎหมายและมีบทลงโทษก็ตาม

5. โครงสร้างการบริหารการจัดเก็บภาษีของอำเภอเมืองศรีสะเกษ

ในการจัดเก็บภาษีอากรฝ่ายกรมสรรพากร หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลในการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรในเขตอำเภอเมืองศรีสะเกษ ให้เป็นไปตามประมวลการคือ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองศรีสะเกษ มีพื้นที่ดูแลรับผิดชอบในการจัดเก็บภาษี จำนวน 18 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลเมืองเหนือ ตำบลเมืองใต้ ตำบลคูซอด ตำบลชำ ตำบลจาน ตำบลตะดอบ ตำบลหนองครก ตำบลโพนข่า ตำบลโพนค้อ ตำบลโพนเขวา ตำบลหญ้าปล้อง ตำบลท่ม ตำบลหนองไฮ ตำบลหนองแก้ว ตำบลหนองไผ่ ตำบลน้ำคำ ตำบลโพธิ์ และตำบลหมากเจียบ รวมพื้นที่รับผิดชอบ 576.366 ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากร 138,642 คน (ปี 2556) มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

1. รับชำระภาษีอากรและจำหน่ายอากรแสดมปี
2. จ่ายคืนเงินภาษีอากรแก่ผู้ขอคืนตามคำสั่งคืน
3. ดำรวจขยายฐานภาษีและติดตามธุรกิจนอกระบบ
4. นำเงินภาษีอากรที่จัดเก็บได้ส่งคลัง
5. รับจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ
6. ออกเลขบัตรประจำตัวผู้เสียภาษีให้แก่บุคคลต่างด้าว
7. ประชาสัมพันธ์และแนะนำเกี่ยวกับการยื่นแบบฯ แก่ผู้เสียภาษี

ภาพที่ 3.3 โครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองศรีสะเกษ

บทที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี ในอำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้ระเบียบวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยมีรายละเอียดในการศึกษาดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้ ใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91) ที่มีหลักแหล่งเงินได้ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ โดยไม่คำนึงถึงภูมิฐานะของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดจำนวนตัวอย่างใช้เทคนิคการหาขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย N = ขนาดประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

n = ขนาดตัวอย่าง

โดยกำหนดขนาดประชากรจากจำนวนผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90 และ ภ.ง.ด.91) ซึ่งยื่นแบบฯ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองศรีสะเกษ ในปีภาษี 2555 จำนวน 8,823 ราย แทนค่าในสูตรโดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% จะได้ขนาดของตัวอย่าง เท่ากับ

$$n = \frac{8,823}{1 + 8,823 (0.05)^2}$$

$$n = 382$$

*คิดเป็นตัวเลขเต็มได้จำนวนตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และระดับเงินได้

ส่วนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สอบถามเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบฯ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในลักษณะคำถามปลายเปิดให้เลือกคำตอบ ใช่ หรือ ไม่ใช่ จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประกอบด้วย ส่วนย่อยอีก 5 หัวข้อ ได้แก่

3.1 คำถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 5 ข้อ

3.2 คำถามเกี่ยวกับความซับซ้อนของแบบแสดงรายการภาษีฯ จำนวน 5 ข้อ

3.3 คำถามเกี่ยวกับการคาดหวังในการใช้จ่ายเงินภาษีของรัฐบาล จำนวน 5 ข้อ

3.4 คำถามเกี่ยวกับความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี จำนวน 5 ข้อ

3.5 คำถามเกี่ยวกับบทลงโทษ จำนวน 5 ข้อ

ซึ่งคำถามทั้งหมดเป็นการสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เลือก ✓ ในช่องที่ตรงความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่สุด โดยมีระดับความคิดเห็น แบ่งเป็นระดับ 1- 5 (น้อยไปหามาก)

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นคำถามในลักษณะปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ ใช่ หรือ ไม่ใช่ จำนวน 8 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการสร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลแล้วแจกแบบสอบถามดังกล่าวไปยังกลุ่ม ตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ประกอบกิจการพาณิชย์ ข้าราชการ / ลูกจ้างประจำ / พนักงานของรัฐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการการเมือง พนักงานบริษัทเอกชนและผู้มีอาชีพอิสระ เช่น ทนายความ ผู้ทำบัญชี ตัวแทนประกัน ซึ่งมีที่ตั้งสถานประกอบการหรือที่ตั้งสำนักงานในเขตอำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ด้วยการเดิน

แจกแบบสอบถามตามหน่วยงานต่าง ๆ และสอบถามจากผู้เสียหายที่เข้ามายื่นแบบฯ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองศรีสะเกษ ในช่วงเดือนกันยายน 2556

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อแทนค่าตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ โดยตีความหมายจากระดับคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม มีหลักเกณฑ์ดังนี้

ส่วนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หากผู้ตอบแบบสอบถามตอบถูก ได้ 1 คะแนน ตอบผิด ได้ 0 คะแนน

เกณฑ์การตีความหมายระดับคะแนนในส่วนที่ 2 ดังนี้

ระดับคะแนนต่ำกว่า 49%	หมายความว่า ขาดความรู้ความเข้าใจ
ระดับคะแนน 50-59 %	หมายความว่า มีความรู้ความเข้าใจน้อย
ระดับคะแนน 60-69 %	หมายความว่า มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง
ระดับคะแนน 70-79%	หมายความว่า มีความรู้ความเข้าใจดี
ระดับคะแนน 80- 100%	หมายความว่า มีความรู้ความเข้าใจดีมาก

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นการวัดระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษี โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

1	=	ไม่มีความสำคัญ / ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	=	มีความสำคัญน้อย / ไม่เห็นด้วย
3	=	มีความสำคัญปานกลาง / เห็นด้วยปานกลาง
4	=	มีความสำคัญมาก / เห็นด้วย
5	=	มีความสำคัญมากที่สุด / เห็นด้วยอย่างยิ่ง

นำค่าคะแนนความคิดเห็นรายข้อมารวมคะแนนแล้วหาค่าเฉลี่ยเป็นรายปัจจัย โดยเทียบค่าคะแนนในการตีความหมายดังนี้

ระดับคะแนน 1.0 - 1.5	หมายความว่า	ไม่สำคัญ / ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ระดับคะแนน 1.6 - 2.0	หมายความว่า	สำคัญน้อย / ไม่เห็นด้วย
ระดับคะแนน 2.1 - 3.0	หมายความว่า	สำคัญปานกลาง / เห็นด้วยปานกลาง
ระดับคะแนน 3.1 - 4.0	หมายความว่า	สำคัญมาก / เห็นด้วย
ระดับคะแนน 4.1 - 5.0	หมายความว่า	สำคัญมากที่สุด / เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นการสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการยื่นแบบฯ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด จำนวน 8 ข้อ หากผู้ตอบแบบสอบถามยอมรับมากกว่า 4 ข้อ ถือว่า มีพฤติกรรมไม่ยื่นแบบฯ ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยการนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สรุปผลออกมาในรูปของการพรรณนาเชิงสถิติ ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) แบบ Binary Logistic มาทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการไม่ยื่นแบบกับตัวแปรอิสระต่างๆ ที่ส่งผลให้เกิดโอกาสในการไม่ยื่นแบบฯ ในรูปของสมการ

$$\text{Prob (การยื่นแบบฯ)} = \frac{e^z}{1 + e^z} \quad \text{หรือ} \quad \frac{1}{1 + e^{-z}}$$

$$\text{โดย } Z = \beta_{\text{CONSTANT}} + \beta_{\text{INC}} + \beta_{\text{KNOW}} + \beta_{\text{SR}} + \beta_{\text{FAIR}}$$

โดยโอกาสของการเกิดเหตุการณ์การไม่ยื่นแบบฯ ประมาณได้จากสมการ

$$\text{prob (การไม่ยื่นแบบฯ)} = 1 - \text{prob (การยื่นแบบฯ)}$$

กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับตัวแปร ดังนี้

OCC (Occupation) อาชีพ แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) ข้าราชการ/พนักงานบริษัท
2) พนักงานบริษัทเอกชน 3) ธุรกิจส่วนตัว, ค้าขาย 4) อาชีพอิสระ-ตัวแทนประกัน 5) นักการเมือง

EDU (Education) การศึกษา แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) มัธยมตอนต้นหรือต่ำกว่า
2) มัธยมตอนปลาย 3) อนุปริญญา 4) ปริญญาตรี 5) ปริญญาตรีขึ้นไป

INC (Income level) ระดับรายได้ แบ่งเป็น 5 ช่วง ได้แก่ 1) ไม่เกิน 20,000 บาท / เดือน
2) 20,001-30,000 บาท/เดือน 3) 30,001-40,000 บาท/เดือน 4) 40,001-50,000 บาท/เดือน
5) เกินกว่า 50,000 บาท/เดือน

KNOW (Knowledge) ความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบฯ ให้คะแนนตามที่ทำได้ จากแบบสอบถามส่วนที่ 2 (0-10 คะแนน)

SR (Social responsibility) ความรับผิดชอบต่อสังคม ให้คะแนนเฉลี่ยตามแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 ข้อ 3.1

COM (Complexity of a tax form) ความซับซ้อน ยุ่งยากของแบบแสดงรายการภาษี ให้คะแนนเฉลี่ยตามแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 ข้อ 3.2

EXP (Expectations of the government) ความคาดหวังต่อการใช้จ่ายของรัฐบาล ให้คะแนนเฉลี่ยตามแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 ข้อ 3.3

FAIR (Fairness in taxation) ความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี ให้คะแนนเฉลี่ยตามแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 ข้อ 3.4

PUN (Legal punishment) บทลงโทษตามกฎหมาย ให้คะแนนเฉลี่ยตามแบบสอบถาม ส่วนที่ 3 ข้อ 3.5

BEH (Behavior non filing) พฤติกรรมการไม่ยื่นแบบฯ (0 คือ ไม่ยื่นแบบฯ 1 คือ ยื่นแบบฯ) ใช้เกณฑ์วัดตามส่วนที่ 4 พฤติกรรมการไม่ยื่นแบบฯ

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยแบบโลจิสติก กำหนดตัวแปรตามและตัวแปรอิสระดังนี้

ตัวแปรตาม ได้แก่ BEH มีค่า 0 และ 1

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ INC, KNOW, SR และ FAIR

ซึ่งการเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการ ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคการเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการด้วยวิธี Enter ซึ่งเป็นเทคนิควิธีการเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการในขั้นตอนเดียว โดยพิจารณาจากค่าสถิติทดสอบที่มีนัยสำคัญ (significance) ของสถิติทดสอบและจากการทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีในอำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คนด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนของคำตอบแล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการศึกษาครั้งนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากร

ตอนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่น แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ประกอบด้วย

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากร

ตารางที่ 5.1 ความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	148	37.00
หญิง	252	63.00

ตารางที่ 5.1

ข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่	ร้อยละ
อายุ		
อายุต่ำกว่า 25 ปี	19	4.75
อายุ 25-35 ปี	179	44.75
อายุ 35-50 ปี	153	38.25
อายุ 51-64 ปี	40	10.00
อายุ 65 ปีขึ้นไป	9	2.25
อาชีพ		
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	197	49.25
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	86	21.50
ประกอบธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย	68	17.00
อาชีพอิสระ- ตัวแทนประกัน	34	8.50
นักการเมือง	15	3.75
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า	40	10.00
มัธยมตอนปลาย/ปวช.	39	9.75
อนุปริญญา/ปวส.	23	5.75
ปริญญาตรี	213	53.25
ปริญญาตรีขึ้นไป	85	21.25
ระดับรายได้ต่อเดือน		
ไม่เกิน 20,000 บาท	275	68.75
20,001 - 30,000 บาท	68	17.00
30,001 - 40,000 บาท	42	10.50
40,001 - 50,000 บาท	6	1.50
เกินกว่า 50,000 บาท	9	2.25

จากตารางที่ 5.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 63) อายุระหว่าง 25 - 35 ปี (ร้อยละ 44.75) ประกอบอาชีพข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 49.25) ระดับการศึกษาจบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 53.25) และมีระดับรายได้ส่วนใหญ่ไม่เกิน 20,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 68.75)

ตอนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตารางที่ 5.2 ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยและร้อยละของความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผลคะแนนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบฯ				
ระดับคะแนน	จำนวนผู้ตอบ	รวมคะแนน	ระดับคะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
1	1	1	0.002	0.02
2	4	8	0.02	0.2
3	18	54	0.135	1.35
4	50	200	0.50	5.00
5	98	490	1.225	12.25
6	57	342	0.855	8.55
7	83	581	1.452	14.52
8	46	368	0.920	9.20
9	26	234	0.585	5.85
10	17	170	0.425	4.25
รวม	400	2,448	6.12	61.19

จากตารางที่ 5.2 พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน มีคะแนนต่ำสุดที่ 1 คะแนนจำนวน 1 คนและได้คะแนนสูงสุด 10 คะแนน จำนวน 17 คน โดยกลุ่มตัวอย่างมีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 6.12 คิดเป็นร้อยละ 61.19 ตีความหมายระดับคะแนนตามบทที่ 4 ได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 5.3 ความถี่ของคำตอบที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ

ประเด็นคำถาม	ผลการตอบ	
	ตอบถูก	ตอบผิด
1. แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91 ต้องยื่นภายในเดือนมกราคม-เมษายน ของทุกปี	133	267*
2. ผู้มีเงินได้จากเงินเดือนเพียงประเภทเดียวต้องยื่นแบบ ภ.ง.ด.91	313	87
3. ผู้มีเงินได้ สถานภาพโสด ที่มีเงินเดือนเกินกว่า 50,000 แต่ไม่ถึง 150,000 บาท ไม่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี	249	151
4. ผู้มีเงินได้จากเงินเดือนและเงินได้จากการค้าขายต้องยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90	276	124
5. ผู้มีเงินได้ที่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้แล้วไม่จำเป็นต้องยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90 หรือ ภ.ง.ด. 91 อีก	251	149
6. ผู้มีเงินได้ที่มีคู่สมรส ที่มีเงินได้เกินกว่า 60,000 บาท มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้	265	135
7. สำหรับบุคคลธรรมดาที่มีอายุเกินกว่า 65 ปี ไม่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี	140	260*
8. การยื่นแบบ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด. 91 ยื่นได้ทั้งที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา หรือยื่นผ่านเครือข่าย www.rd.go.th และธนาคารพาณิชย์ของไทยทุกสาขา	326	74
9. ในปัจจุบันการคำนวณภาษีจำนวนเงินได้สุทธิที่ได้รับการยกเว้น คือ 100,000 บาท	198	202*
10. บทกำหนดโทษของผู้ไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ ต้องรับผิดในเงินเพิ่มร้อยละ 1.5 ต่อเดือนและโทษปรับอาญา 200-2,000 บาท หรือจำคุก 6 เดือน	297	103

จากตาราง 5.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเข้าใจผิด (ตอบผิด) จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 7 และ 9 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบประเด็นที่ผู้เสียภาษีมักมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังนี้

ข้อ 1 คำถาม : แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91 ต้องยื่นภายในเดือนมกราคม-เมษายน ของทุกปี

ผลคะแนนจากตาราง 5.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 267 คนจากตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ตอบผิด ซึ่งน่าสนใจว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบเกี่ยวกับกำหนดเวลาในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ถูกต้อง อาจทำให้เกิดปัญหาการละเลยการปฏิบัติตามกฎหมายในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีได้

ข้อ 7 คำถาม : สำหรับบุคคลธรรมดาที่มีอายุเกินกว่า 65 ปี ไม่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี

ผลคะแนนจากตาราง 5.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 260 คน จากตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ตอบผิดในคำถามเกี่ยวกับหน้าที่ในการยื่นแบบฯ ของบุคคลซึ่งได้รับยกเว้นเงินได้บางส่วนตามกฎหมายใหม่กำหนด ซึ่งเป็นการเข้าใจที่คลาดเคลื่อนว่าบุคคลที่มีอายุเกินกว่า 65 ปีขึ้นไปไม่จำเป็นต้องยื่นแบบฯ อีก แต่ข้อเท็จจริง บุคคลที่มีอายุเกิน 65 ปีไม่ได้รับการยกเว้นหน้าที่ในการยื่นแบบฯ แต่ได้รับการยกเว้นเงินได้จำนวน 190,000 บาทต่อปีเท่านั้น และยังคงมีหน้าที่ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากรตามปกติ

ข้อ 9 คำถาม : ในปัจจุบันการคำนวณภาษีจำนวนเงินได้สุทธิที่ได้รับการยกเว้นคือ 100,000 บาท

ผลคะแนนจากตาราง 5.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวน 202 คน จากตัวอย่างทั้งหมด 400 คน ตอบผิดในข้อนี้ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีจะได้รับการยกเว้นเงินได้สุทธิในการคำนวณภาษี จึงวิเคราะห์ได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบจำนวนเงินได้สุทธิที่ได้รับการยกเว้นตาม กฎหมายใหม่ซึ่งเป็นสิทธิประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีควรทราบ โดยข้อเท็จจริง ฐานเงินได้สุทธิที่ได้รับการยกเว้นในการคำนวณภาษีของกรมสรรพากรในปัจจุบันคือ 150,000 บาท ดังนั้นกรมสรรพากรจึงควรเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิประโยชน์แก่ผู้เสียภาษีให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มความสนใจและเต็มใจในการเสียภาษีแก่ผู้เสียภาษีต่อไป

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตารางที่ 5.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบฯ	คะแนนรวม เฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย/ ด้าน	S.D.	การตีความหมาย
1. ความรับผิดชอบต่อสังคม จริยธรรมของผู้มีหน้าที่ยื่น แบบฯ	22.57	4.59	.027	สำคัญมากที่สุด
2. แบบแสดงรายการภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดามีความเข้าใจยาก ซับซ้อน	18.47	3.69	.047	สำคัญมาก
3. คาดหวังต่อการใช้จ่ายเงินภาษี ของรัฐบาล	21.27	4.5	.031	สำคัญมากที่สุด
4. ความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	18.70	3.74	.038	สำคัญมาก
5. บทลงโทษผู้หลีกเลี่ยงภาษีเงิน ได้บุคคลธรรมดา	19.49	3.90	.039	สำคัญมาก

จากตาราง 5.4 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบฯ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ อันดับ 1 ความรับผิดชอบต่อสังคม จริยธรรมของผู้มีหน้าที่ยื่นแบบฯ (4.59) อันดับ 2 ความคาดหวังต่อการใช้จ่ายเงินภาษีของรัฐบาล (4.50) อันดับ 3 บทลงโทษผู้หลีกเลี่ยงภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (3.90) อันดับ 4 ความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (3.74) และอันดับสุดท้ายคือ ความยุ่งยาก ซับซ้อนของแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (3.69)

ซึ่งทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าความรับผิดชอบต่อสังคม ความคาดหวังต่อการใช้จ่ายเงินภาษีของรัฐบาลและบทลงโทษผู้หลีกเลี่ยงภาษี มีผลต่อการไม่ยื่นแบบฯ ในระดับสำคัญมากที่สุด ส่วนความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีและความยุ่งยาก ซับซ้อนของแบบแสดงรายการภาษีมีผลต่อการไม่ยื่นแบบฯ ในระดับสำคัญมาก

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

ตารางที่ 5.5 ค่าการพยากรณ์เหตุการณ์ (ค่าคงที่ก่อนปรับตัวแปรอิสระ)

Classification Table^{a,b}

Observed			Predicted		
			BEH		Percentage Correct
			0	1	
Step 0	BEH	0	0	85	.0
		1	0	315	100.0
		Overall Percentage			78.8

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is .500

จากตารางที่ 5.5 เป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ในการพยากรณ์ของ Step 0 โดยมีเฉพาะค่าคงที่ พบว่า จากข้อมูลจริงที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง มีโอกาสที่กลุ่มตัวอย่างจะขึ้นแบบๆ จำนวน 315 ราย เมื่อใช้สมการที่มีเฉพาะค่าคงที่พยากรณ์ จะพยากรณ์ได้ว่าจะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว 100 % และขณะเดียวกันโอกาสที่กลุ่มตัวอย่างจะไม่ขึ้นแบบๆ มี 85 ราย หากใช้การพยากรณ์โดยใช้สมการที่มีเฉพาะค่าคงที่จะพยากรณ์ถูก 0% จึงได้

$$\text{เปอร์เซ็นต์เฉลี่ยของการพยากรณ์ถูก} = \frac{315}{400}(100) = 78.8$$

ตารางที่ 5.6 การทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลองโลจิสติก (Model Summary)

Block 1: Method = Enter

Step	-2 Log likelihood ①	Cox & Snell R Square ②	Nagelkerke R Square ③
1	61.128 ^a	0.586	0.909

จาก Block 0 ซึ่งมีเฉพาะค่าคงที่ ต่อมาใน Block 1 จะมีการตัวเอาตัวแปรอิสระ ได้แก่ INC,KNOW,SR, และ FAIR เข้ามาเพิ่มในสมการเพื่อใช้พยากรณ์โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ขึ้น โดยค่าในตารางที่ 5.6 สามารถอธิบายความหมายได้ดังนี้

ผลลัพธ์	ความหมาย
①	เป็นการทดสอบความเหมาะสมของ Model (Goodness of fit) นั่นคือ -2Log Likelihood (-2LL) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 61.128
②	ค่า Cox & Snell R Square มีค่าเท่ากับ 0.586
③	สมการโลจิสติกที่สร้างขึ้นมีค่า R^2 เท่ากับ 0.909 หมายความว่า สมการนี้สามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามได้ร้อยละ 90.90

ตารางที่ 5.7 การทดสอบสมมติฐานความเหมาะสมของแบบจำลองด้วยวิธี Hosmer และ Lemeshow

Step	Chi-square	df	Sig.
1	.950	5	.967

ตารางที่ 5.8 การทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลองด้วยวิธี Hosmer และ Lemeshow

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		BEH = 0		BEH = 1		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	38	38.000	0	.000	38
	2	36	37.528	6	4.472	42
	3	9	7.508	31	32.492	40
	4	2	1.964	38	38.036	40
	5	0	.000	41	41.000	41
	6	0	.000	19	19.000	19
	7	0	.000	180	180.000	180

ตารางที่ 5.7-5.8 ใช้ทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลอง โดยที่สมการคือ

$$P(\text{การยื่นแบบฯ}) = \frac{1^{e^z}}{1 + e^{-z}}$$

$$\text{โดยที่ } Z = \beta_0 + \beta_{\text{HINC}} + \beta_{\text{2KNOW}} + \beta_{\text{3SR}} + \beta_{\text{4FAIR}}$$

สมมติฐานของการทดสอบคือ

H_0 : Model เหมาะสม

H_1 : Model ไม่เหมาะสม

จากค่าสถิติทดสอบ Chi-Square ในตารางที่ 5.7 ได้ค่า Chi-Square เป็น 0.950 และค่านัยสำคัญ (Significance) เท่ากับ 0.967 ซึ่ง > 0.05 จึงยอมรับ H_0 : Model เหมาะสม สรุปได้ว่าแบบจำลองของสมการนี้มีความเหมาะสม

ตารางที่ 5.9 การทดสอบสมมติฐานความเหมาะสมของแบบจำลองด้วยวิธี Omnibus

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	352.672	7	.000
	Block	352.672	7	.000
	Model	352.672	7	.000

ตามตารางที่ 5.9 ใน Step 1 จะให้ค่าสถิติทดสอบ Chi-square ของ Step, Block และ Model โดยจะใช้ค่า Model Chi-Square ทดสอบสมมติฐานว่าเหตุการณ์ที่กลุ่มตัวอย่างจะไม่ขึ้นแบบ ๆ ขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระในแบบจำลองหรือไม่

สมมติฐานของการทดสอบคือ

H_0 : โอกาสที่จะไม่ขึ้นแบบ ๆ ไม่ขึ้นกับตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัว

H_1 : โอกาสที่จะไม่ขึ้นแบบ ๆ ขึ้นกับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว

จากค่าสถิติทดสอบ Chi-Square ในตารางที่ 5.9 ได้ค่า Chi-Square เท่ากับ 352.672 และค่า Significance เท่ากับ 0.00 ซึ่ง < 0.05 จึงปฏิเสธ H_0 : โอกาสที่จะไม่ขึ้นแบบ ๆ ไม่ขึ้นกับตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัว และยอมรับ H_1 : โอกาสที่จะไม่ขึ้นแบบ ๆ ขึ้นกับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว

จึงสรุปได้ว่า โอกาสที่กลุ่มตัวอย่างจะไม่ขึ้นแบบ ๆ ขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระในแบบจำลอง อย่างน้อย 1 ตัว

ตารางที่ 5.10 การทดสอบค่าการพยากรณ์การเกิดเหตุการณ์ที่สนใจ (หลังปรับค่าตัวแปร)

Classification Table^a

Observed			Predicted		Percentage Correct
			BEH		
			0	1	
Step 1	BEH	0	73	12	85.9 ①
		1	0	315	100.0 ②
Overall Percentage					97.0 ③

a. The cut value is .500

จากค่าในตารางที่ 5.10 สามารถอธิบายความหมายได้ดังนี้

ผลลัพธ์	ความหมาย
❶	จะพบว่าข้อมูลจริงที่ได้จากแบบสอบถามจะมีผู้ที่มีโอกาสไม่ยื่นแบบฯ จำนวน 85 ราย แต่เมื่อใช้สมการจะสามารถพยากรณ์ได้จำนวน 73 ราย หมายความว่า สมการโลจิสติกสามารถพยากรณ์ได้ถูกต้อง 85.90%
❷	จะพบว่าข้อมูลจริงที่ได้จากแบบสอบถามจะมีผู้ที่มีโอกาสจะยื่นแบบฯ จำนวน 315 ราย และเมื่อใช้สมการจะสามารถพยากรณ์ได้จำนวน 315 ราย หมายความว่า สมการโลจิสติกสามารถพยากรณ์ได้ถูกต้อง 100%
❸	เปอร์เซ็นต์รวมของการพยากรณ์ถูกต้อง คือ 97% เปอร์เซ็นต์รวมของการพยากรณ์ไม่ถูกต้อง คือ 3%

ตาราง 5.11 ค่าพารามิเตอร์ที่ประมาณได้จากแบบจำลอง

		Variables in the Equation					95% C.I. for ❹ EXP(B)		
		❶ B	S.E.	❷ Wald	df	❸ Sig.	Exp(B)	Lower	Upper
Step 1 ^a	INC			.399	4	.983			
	INC(1)	-14.583	1209.563	.000	1	.990	.000	.000	.
	INC(2)	-13.993	1209.563	.000	1	.991	.000	.000	.
	INC(3)	.659	1296.563	.000	1	1.000	1.932	.000	.
	INC(4)	-28.391	13440.854	.000	1	.998	.000	.000	.
	KNOW	31.811	1240.232	.001	1	.980	6.535E13	.000	.
	SR	.138	.161	.738	1	.390	1.148	.838	1.572
	FAIR	-.318	.139	5.228	1	.022**	.727	.554	.956
	Constant	-139.372	5683.495	.001	1	.980	.000		

a. Variable(s) entered on step 1: INC, KNOW, SR, FAIR.

จากค่าในตารางที่ 5.11 : Variable in the Equation สามารถอธิบายความหมายได้ดังนี้

ผลลัพธ์	ความหมาย
①	<p>B หมายถึง สัมประสิทธิ์โลจิสติกจากสมการ $Z = \beta_0 + \beta_{1INC} + \beta_{2KNOW} + \beta_{3SR} + \beta_{4FAIR}$ โดยที่ $P(\text{การยื่นแบบฯ}) = \frac{1}{1 + e^{-z}}$</p> <p>เช่น จากตารางค่า B ของ FAIR เท่ากับ - 0.318 ซึ่งจะหมายความว่า ถ้าเพิ่มค่า FAIR (ความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี) ขึ้นอีก 1 หน่วย จะทำให้โอกาสในการไม่ยื่นแบบฯ ลดลง 0.318</p>
② และ ③	<p>แสดงค่าสถิติทดสอบ Wald และค่า Sig. ของการทดลอง โดยสมมติฐานการทดสอบ คือ $H_0: \beta_i = 0; 0, 1, \dots, 4$ $H_1: \beta_i \neq 0$</p> <p>โดยที่ Wald statistics มีการแจกแจงแบบไคสแควร์ เมื่อพิจารณาจากค่า Sig. ในตารางที่ 5.11 จะพบว่า FAIR = 0.022 < 0.05 จึงยอมรับ H_1 ซึ่งแสดงว่ามีเพียงค่าสัมประสิทธิ์ของ FAIR (ความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี) ที่สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นสมการจะกลายเป็น $Z = -0.318FAIR$</p>
④	<p>หมายถึง ค่าประมาณแบบช่วงของ Exp(B) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ $0 \leq \text{Exp}(B_4) \leq 0.22$ หรือกล่าวได้ว่า $P(0 \leq \text{Odds ของตัวแปร FAIR} \leq 0.22) = 0.95$ มีค่าต่ำสุด = 0.554 ซึ่งน้อยกว่า 1 และค่าสูงสุด = 0.956 ซึ่งน้อยกว่า 1 เช่นกัน ทำให้สรุปได้ว่าตัวแปร FAIR มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของ Odd ratio หรือกล่าวได้ว่าตัวแปรด้านความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงโอกาสในการยื่นแบบฯ ➤ $0 \leq \text{Exp}(B_3) \leq 0.98$ หมายถึง $P(0 \leq \text{Odds ของตัวแปร SR} \leq 0.98) = 0.95$ มีค่าต่ำสุด = 0.838 ซึ่งน้อยกว่า 1 และค่าสูงสุด = 1.572 ซึ่งมากกว่า 1 ทำให้สรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงตัวแปร SR ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของ Odd ratio หรือตัวแปรด้านความรับผิดชอบต่อสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงโอกาสในการยื่นแบบฯ

จากตารางที่ 5.11 สามารถเขียนสมการการถดถอยโลจิสติก ทำนายโอกาสของ การไม่
ขึ้นแบบๆ ได้ดังนี้

$$\text{Prob (การขึ้นแบบๆ)} = \frac{1^{e^z}}{1 + e^{-z}}$$

โดย $Z = -0.318\text{FAIR}$

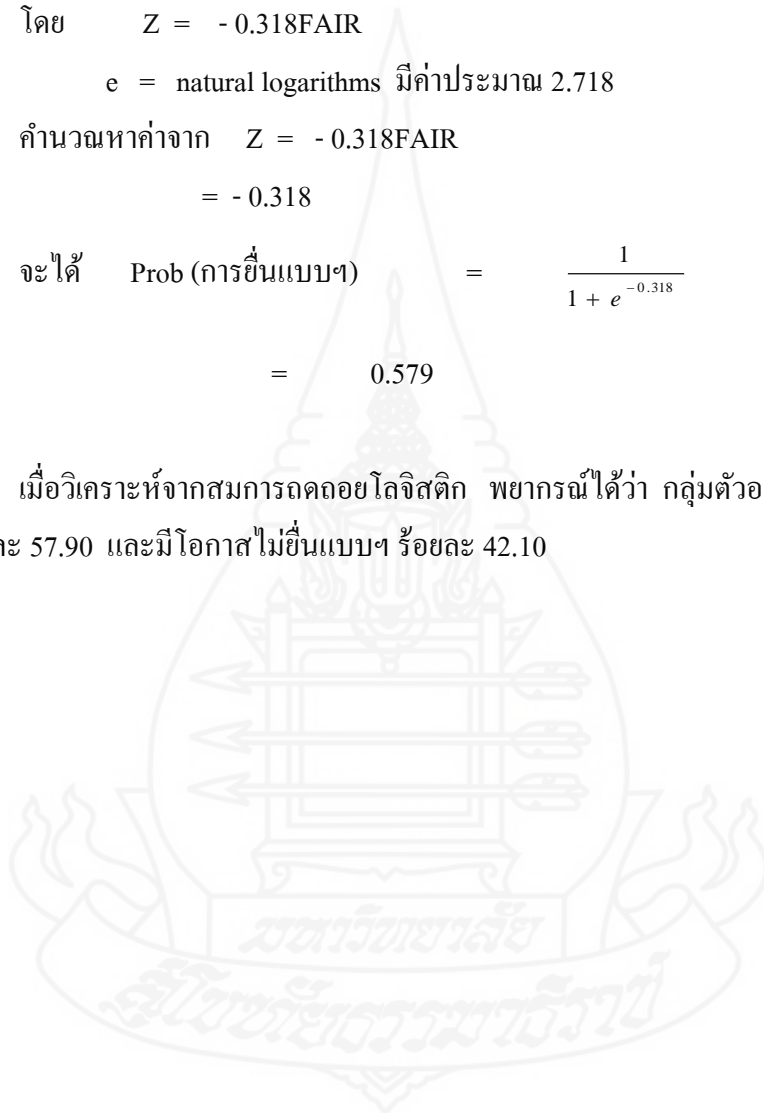
$e = \text{natural logarithms}$ มีค่าประมาณ 2.718

คำนวณหาค่าจาก $Z = -0.318\text{FAIR}$

$$= -0.318$$

$$\begin{aligned} \text{จะได้ Prob (การขึ้นแบบๆ)} &= \frac{1}{1 + e^{-0.318}} \\ &= 0.579 \end{aligned}$$

เมื่อวิเคราะห์จากสมการถดถอยโลจิสติก พยากรณ์ได้ว่า กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสจะขึ้น
แบบ ร้อยละ 57.90 และมีโอกาสไม่ขึ้นแบบๆ ร้อยละ 42.10

บทที่ 6

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

การศึกษานี้มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของปัญหาการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และ 3) เพื่อพยากรณ์โอกาสที่ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะไม่ยื่นแบบแสดงรายการ

การศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม ลักษณะคำถามแบบปลายปิดและใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์คำนวณ

จากผลการศึกษา นำมาสรุปผลตามวัตถุประสงค์การศึกษาได้ดังนี้

1.1 สภาพทั่วไปของปัญหาการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตอำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า มีความรุนแรงอยู่ในระดับสูง จำนวนผู้ยื่นแบบฯ กับจำนวนกำลังแรงงานมีสัดส่วนที่แตกต่างกันมาก โดยมีสาเหตุมาจาก

1.1.1 การขาดความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบฯ

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับคะแนนความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบฯ เฉลี่ย 6.12 คะแนน จัดอยู่ในระดับปานกลางและยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบช่วงเวลาการยื่นแบบฯ หน้าที่ในการยื่นแบบฯ และสิทธิประโยชน์ทางภาษี ซึ่งมีส่วนสำคัญทำให้เกิดการละเลย เพิกเฉยต่อการปฏิบัติให้ถูกต้องตามประมวลรัษฎากร

1.1.2 ทศนคติต่อการยื่นแบบฯ

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจในการยื่นแบบฯ หรือไม่ยื่นแบบฯ ของผู้มีหน้าที่ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือทัศนคติในการยื่นแบบฯ ซึ่ง เป็นเรื่องความคิดเห็นส่วนบุคคล โดยปัจจัยด้านทัศนคติ อันได้แก่ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความคาดหวังต่อการใช้จ่ายเงินภาษีของรัฐบาล บทกำหนดโทษของผู้ฝ่าฝืน ความเป็นธรรมในการ

จัดเก็บภาษี และความยุ่งยาก ซับซ้อนของการชำระภาษี ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดโอกาสในการยื่นแบบฯ หรือ ไม่ยื่นแบบฯ ของกลุ่มตัวอย่าง จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเรื่องทัศนคติที่มีผลต่อการยื่นแบบฯ ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญระดับมากที่สุดต่อความ รับผิดชอบต่อสังคม จริยธรรมของผู้มีหน้าที่ยื่นแบบฯ (4.59) และคาดหวังต่อการใช้จ่ายเงินภาษีของรัฐบาล (4.5) และให้ความสำคัญระดับมากที่สุดต่อบทลงโทษผู้หลีกเลี่ยงภาษี (3.90) ความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี (3.74) และความซับซ้อน เข้าใจยากของแบบแสดงรายการภาษี (3.69)

1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จากผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก พบว่า ปัจจัยด้านความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีมียุทธศาสตร์ทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจยื่นแบบฯ หรือ ไม่ยื่นแบบฯ ของกลุ่มตัวอย่างคือ ปัจจัยด้านความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี

1.3 การพยากรณ์โอกาสที่ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะ ไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีฯ จากผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบจำลองที่ใช้ในการพยากรณ์มีความเหมาะสม พิจารณาจากค่า Chi-square จากตารางที่ 5.7 การทดสอบสมมติฐานความเหมาะสมของแบบจำลองด้วยวิธี Hosmer และ Lemeshow ซึ่งให้ค่า Chi-square เท่ากับ 0.950 และมีค่านัยสำคัญ เท่ากับ 0.967 มากกว่า 0.05 สมการที่สร้างขึ้นสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรได้ร้อยละ 90.90 พิจารณาจากค่า R^2 จากตารางที่ 5.6 การทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลองโลจิสติก (Model Summary) ดังนั้น เมื่อนำค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรที่ได้มาแทนค่าลงในสมการจะสามารถพยากรณ์ได้ว่าโอกาสที่กลุ่มตัวอย่างจะยื่นแบบฯ มีโอกาสร้อยละ 57.90 และจะไม่ยื่นแบบฯ ร้อยละ 42.10

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีของผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีในเขตอำเภอเมืองศรีสะเกษ ดังนี้

2.1 การขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบฯ อยู่ในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่ไม่ทราบกำหนดเวลาในการยื่นแบบฯ หน้าที่ในการยื่นแบบฯ และสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ควรทราบ ซึ่งความไม่เข้าใจเหล่านี้ทำให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษี เกิดการละเลยการปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายในการยื่นแบบฯ โดย

ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบฯ เองอาจจะไม่ได้มีเจตนาที่จะหนีภาษีแต่อย่างใด เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการขาดความรู้ความเข้าใจในการยื่นแบบแสดงรายการภาษี กรมสรรพากรควรหาแนวทางป้องกัน โดยการ เพิ่มการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ปลุกจิตสำนึกการทำหน้าที่พลเมืองที่ดีให้แก่ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบฯ

2.2 ทักษะคิดต่อการยื่นแบบแสดงรายการภาษี จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านทักษะคิดที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบฯ คือ ความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี โดยความสัมพันธ์มีลักษณะแปรผกผันกับโอกาสในการไม่ยื่นแบบฯ กับความรู้สึกเป็นธรรมในการยื่นแบบฯ คือ หากรู้สึกว่าการจัดเก็บภาษีนั้นมีความเป็นธรรมกับตนเอง ก็เต็มใจที่จะยื่นแบบฯ แต่ถ้าหากรู้สึกว่าการจัดเก็บภาษีนั้นไม่มีความเป็นธรรม มีการเลือกปฏิบัติจากหน่วยจัดเก็บ อัตราภาษีที่ชำระนั้นไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง (คนจนรับภาระภาษีมากกว่าคนรวย) การไม่ได้รับประโยชน์จากนโยบายด้านภาษีที่รัฐประกาศใช้หรือเห็นว่าผู้มีรายได้มากหรือมีอิทธิพล กระทบการหลีกเลี่ยงภาษีแต่ไม่ถูกจับ โอกาสในการยื่นแบบฯ ก็จะลดลงตามไปด้วย ซึ่งความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีรู้สึกนั้น เป็นเรื่องของทัศนคติส่วนบุคคลในการตัดสินใจว่า การจัดเก็บภาษีนั้นมีความเป็นธรรมหรือไม่ จึงไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลให้ปรับเปลี่ยนทัศนคติใหม่ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม กรมสรรพากรไม่ควรจะมองข้ามทัศนคติเหล่านี้เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาในการไม่ยื่นแบบฯ ได้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี ซึ่งส่งผลต่อการโอกาสในการยื่นแบบฯหรือไม่ยื่นแบบฯของผู้เสียภาษีโดยตรง ดังนั้นกรมสรรพากรซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จึงควรเร่งสร้างความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ดีในการตระหนักถึงหน้าที่ในการยื่นแบบฯ เพื่อให้ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบฯ รู้สึกถึงความเป็นธรรม โดยมีแนวทางดังนี้

3.1.1 กรมสรรพากรควรเร่งปรับปรุงข้อกำหนด แนวปฏิบัติกรมสรรพากรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมทั้งแนวราบและแนวตั้ง ไม่ควรให้กลุ่มผลประโยชน์ใด ๆ อาศัยช่องว่างทางกฎหมายของกรมสรรพากรมาแสวงหาหรือเอื้อประโยชน์ให้แก่กลุ่มธุรกิจใดธุรกิจหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ผู้เสียภาษีที่อยู่ในระบบภาษีรู้สึกว่า

ตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรมและไม่อยากปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมาย แม้จะมีบทลงโทษตามกฎหมายก็ตาม

3.1.2 ขยายฐานภาษีให้ครอบคลุมทุกกลุ่มธุรกิจ โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจที่เป็นธุรกิจนอกระบบ ซึ่งกลุ่มธุรกิจนอกระบบนี้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำกันของผู้มีหน้าที่ในการยื่นแบบฯ สร้างความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ ที่ประกอบธุรกิจที่อยู่ในระบบภาษี ซึ่งกรมสรรพากรอาจจะต้องมีการออกกฎหมายเพิ่มเติมหรือวางแนวปฏิบัติเพิ่มเติมรวมทั้งลงทุนเพิ่มในส่วนของการเครื่องมือในการสำรวจ เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.1.3 เพิ่มการกำกับดูแลกลุ่มผู้มีหนี้ ยื่นแบบฯ โดยแบ่งกลุ่มผู้เสียภาษีออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามความเสี่ยง นอกเหนือจากการแบ่งตามระดับเงินได้และประเภทกิจการ โดยการนำเครื่องมือทางสถิติมาใช้ เพื่อให้เกิดความ สะดวกในการกำกับดูแลและลดความเสี่ยงในการบริหารการจัดเก็บภาษีอากร ก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการจัดเก็บภาษี

3.1.4 จากผลสรุปในส่วนของความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังคงไม่ทราบเกี่ยวกับกำหนดเวลาในการยื่นแบบฯ และบางส่วนยังเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับหน้าที่และสิทธิของตนในการยื่นแบบฯ ซึ่งส่วนมากจะรับทราบเกี่ยวกับหน้าที่และสิทธิมาจากสื่อหลัก เช่น ฟรีทีวี หนังสือพิมพ์ ซึ่งโดยมากจะกล่าวสั้น ๆ และตัดเฉพาะประเด็นที่ต้องการสื่อ ซึ่งบางครั้งทำให้เกิดความสับสน เช่น ลงประเด็นว่ามีกรวยเงินได้แก่ผู้สูงอายุที่มีอายุเกิน 65 ปี แต่ไม่กล่าวถึงหน้าที่ในการยื่นแบบฯ ของผู้เสียภาษีกลุ่มดังกล่าว ทำให้เกิดความเข้าใจผิด เข้าใจไปเองว่าเมื่อไม่ต้องชำระภาษีก็ไม่ต้องยื่นแบบฯ ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย เป็นต้น ดังนั้น กรมสรรพากรจึงควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับช่วงเวลาในการยื่นแบบฯ หน้าที่และสิทธิของผู้เสียภาษีให้เข้าถึงกลุ่มผู้เสียภาษีมากขึ้น โดยควรเลือกประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่มีผู้ติดตามจำนวนมาก เช่น ฟรีทีวี ทีวี่ดาวเทียม เป็นต้นและควรมีการตรวจสอบด้วยว่าประเด็นที่นำเสนอผ่านสื่อไปนั้นมีความสมบูรณ์ครอบคลุม ชัดเจนหรือไม่

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องของการหนีภาษีรูปแบบอื่น ๆ นอกเหนือจากการไม่ยื่นแบบฯ เช่น การเจตนาแสดงรายได้เป็นเท็จ

3.2.2 ศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบฯ ของภาษีประเภทอื่น ๆ เช่น ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น

3.2.3 ควรมีการวิจัยศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบฯ โดยการเพิ่มขนาดพื้นที่ในการทำวิจัยให้มีขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อให้สามารถอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบฯ ได้แม่นยำขึ้น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กรมสรรพากร (2557) ผลการจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรพื้นที่ศรีสะเกษ ปีงบประมาณ 2551-2556 (เอกสารอิเล็กทรอนิกส์) สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2557 จาก <http://rdrv.rd.go.th>
- กรมสรรพากร (2556) รายงานสถิติข้อมูลผู้ยื่นแบบ ภ.ง.ด.90,91 ปีภาษี 2551-2555 (เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ สำนักบริหารการเสียภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์ สืบค้นเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2556 จาก <http://rdrv.rd.go.th>
- กรมสรรพากร (2556) วิธีการออกแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (เอกสารอิเล็กทรอนิกส์) ศูนย์บริการข้อมูลสรรพากร สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2556 จาก <http://www.rd.go.th>
- กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร (2553) *ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร* กรุงเทพมหานคร เรือนแก้ว การพิมพ์
- กัลยา วานิชย์บัญชา (2554) *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows* พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร ธรรมสาร
- โกเมนทร์ สืบวิเศษ และอาภรณ์ นารถดิลก (2550) *ประมวลรัษฎากร 2550 พร้อมคำพิพากษาฎีกา โดยย่อและแนววินิจฉัยของกรมสรรพากร 2550* พิมพ์ครั้งที่ 35 กรุงเทพมหานคร ชวนพิมพ์
- จุฑาทอง จารุมิลินท (2549) “Back to the Basic :ความเป็นธรรมและความยินยอมเสียภาษีเงินได้ในระบบภาษีแบบประเมินตนเอง” *สรรพากรศาสตร์* 53, 3 (มีนาคม) : 53-59
- ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม (2551) *การวางแผนภาษีอากร* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร สถาบัน T.Training Center 2551
- ชาคริต ดิษฐานนท์ (2551) “ปัจจัยที่มีผลต่อการหลีกเลี่ยงภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษา จังหวัดสงขลา” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ไฉยวรรณ ศิระพรหม (2548) “การศึกษาปัญหาในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของ กรมสรรพากร : กรณีศึกษาในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

- ณัจฉรีย์ เจริญประสิทธิ์ (2546) “การหลีกเลี่ยงภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในพื้นที่อำเภอแหลม
งอบ” วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป
มหาวิทยาลัยบูรพา
- ปกป้อง จันวิทย์ (2554) "การวิเคราะห์กฎหมายด้วยหลักเศรษฐศาสตร์ : แนวคิดและวรรณกรรม
ปริทัศน์" รายงานการวิจัยในโครงการการวิเคราะห์กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
ทางอาญาด้วยเศรษฐศาสตร์ 1, 2 (สิงหาคม) : 6-7
- ปรัชญ์ ปราบปรบักย์ (2554) เศรษฐศาสตร์ชั้นกลาง : ฉบับสังเขป นนทบุรี มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช
- ปรีดี บุญยัง (2523) “ภาษีมูลค่าเพิ่มกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ” เอกสารวิจัยส่วนบุคคลใน
ลักษณะวิชาเศรษฐศาสตร์ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
- พนิตนาถ เย็นทรัพย์ (2551) “ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้
ประเภทเงินเดือน” วารสารประชาคมวิจัย 14, 79 (พฤษภาคม) : 47-49
- พิจิตรา อินคาคกร (2551) “มูลเหตุของการไม่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : กรณีศึกษาผู้เสียภาษีที่
อยู่ในเขตท้องที่ความรับผิดชอบของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 10”
วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- วิโรจน์ เลาะห์พันธ์ (2523) “การหลีกเลี่ยงและการหลบหนีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศไทย” เอกสารวิจัยส่วนบุคคล ในลักษณะวิชาเศรษฐศาสตร์ วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักร
- เวทางค์ พ่วงทรัพย์และชลธาร วิศรุตวงศ์ (2545) “การหลีกเลี่ยงภาษีและเศรษฐกิจนอกระบบ” ใน *ประมวลสาระวิชาเศรษฐศาสตร์ภาครัฐ* หน้าที่ 13 หน้า 142-147
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
- สรศักดิ์ พุทธบุชา (255) “ความรู้ ความเข้าใจ ของผู้เสียภาษีอากรที่มีผลต่อทัศนคติการเสียภาษี
เงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 15 (เขตพระโขนง)”
วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจสำหรับผู้บริหาร
มหาวิทยาลัยบูรพา
- สุเทพ พงษ์พิทักษ์ (2541) *การวางแผนภาษีอากร* กรุงเทพมหานคร สุขุมและบุตร
- สุพัตรา อนันตพงศ์ (2548) *การหลบหนีภาษีของบริษัทข้ามชาติ* กรุงเทพมหานคร ชรรมนิติ
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2556) สถิติข้อมูลกำลังแรงงาน ปี 2551-2555 (เอกสารอิเล็กทรอนิกส์)
สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2556 จาก <http://www.nso.go.th>

สำนักงานสรรพากรพื้นที่ศรีสะเกษ “รายงานการรับแบบ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91 ปีงบประมาณ
2556” (เอกสารไม่เผยแพร่)

สำนักบริหารการทะเบียน (2557) สถิติข้อมูลประชากร ปี 2551 - 2555 (เอกสารอิเล็กทรอนิกส์)
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย สืบค้นเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2557 จาก [http://
www.dopa.go.th](http://www.dopa.go.th)

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีในอำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถามนี้ โดยทางผู้ศึกษาขอยืนยันว่าการตอบคำถามครั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาความเสียหายหรือมีผลต่อเนื่องใดติดตามมา ข้อมูลคำตอบของท่านจะถูกปกปิดเป็นความลับ ดังนั้น เพื่อความสมบูรณ์ของการศึกษาครั้งนี้ จึงขอความกรุณาโปรดตอบแบบสอบถามด้วยความเห็นที่แท้จริงของท่าน และขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

☐ 1 ชาย	☐ 2 หญิง
--------------------------------	---------------------------------
2. อายุ

☐ 1 อายุต่ำกว่า 25 ปี	☐ 2 อายุ 25 – 35 ปี	☐ 3 อายุ 35- 50 ปี
☐ 4 อายุ 51 -64 ปี	☐ 5 อายุ 65 ปีขึ้นไป	
3. อาชีพ

☐ 1 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ 2 ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน
☐ 3 ประกอบธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย	☐ 4 อาชีพอิสระ - ตัวแทนประกัน
☐ 5 นักการเมือง	
4. ระดับการศึกษา

☐ 1 มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า	☐ 2 มัธยมตอนปลาย/ปวช.
☐ 3 อนุปริญญา/ปวส.	☐ 4 ปริญญาตรี
☐ 5 ปริญญาตรีขึ้นไป	
5. ระดับรายได้

☐ 1 ไม่เกิน 20,000 บาท/เดือน	☐ 2 20,001-30,000 บาท/เดือน
☐ 3 30,001 – 40,000 /เดือน	☐ 4 40,001–50,000 บาท / เดือน
☐ 5 เกินกว่า 50,000 บาท/เดือน	

ส่วนที่ 2 : ความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประเด็นคำถาม	คำตอบ	
	ใช่	ไม่ใช่
1. แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภงด.90,91 ต้องยื่นภายในเดือน มกราคม-เมษายน ของทุกปี		
2. ผู้มีเงินได้จากเงินเดือนเพียงประเภทเดียวต้องยื่นแบบ ภงด.91		
3. ผู้มีเงินได้ สถานภาพโสด ที่มีเงินเดือนเกินกว่า 50,000 แต่ไม่ถึง 150,000 บาท ไม่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี		
4. ผู้มีเงินได้จากเงินเดือนและเงินได้จากการค้าขายต้องยื่นแบบภ.ง.ด.90		
5. ผู้มีเงินได้ที่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้แล้วไม่จำเป็นต้องยื่นแบบ ภ.ง.ด.90 หรือ ภ.ง.ด.91 อีก		
6. ผู้มีเงินได้ที่มิใช่สมรส ที่มีเงินได้เกินกว่า 60,000 บาท มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้		
7. สำหรับบุคคลธรรมดาที่มีอายุเกินกว่า 65 ปี ไม่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี		
8. การยื่นแบบ ภงด.90/91 ยื่นได้ทั้งที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา หรือยื่นผ่านเครือข่าย www.rd.go.th และธนาคารพาณิชย์ของไทยทุกสาขา		
9. ในปัจจุบันการคำนวณภาษีจำนวนเงินได้สุทธิที่ได้รับยกเว้นคือ 100,000 บาท		
10. บทกำหนดโทษของผู้ไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ ต้องรับผิดชอบในเงินเพิ่มร้อยละ 1.5 ต่อเดือนและโทษปรับอาญา 200-2,000 บาท หรือจำคุก 6 เดือน		

ส่วนที่ 3 : ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

คำชี้แจง : ให้ท่านอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด เพียงข้อละ 1 ช่องเท่านั้น

1	=	ไม่มีความสำคัญ	: ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	=	สำคัญน้อย	: ไม่เห็นด้วย
3	=	สำคัญปานกลาง	: เห็นด้วยปานกลาง
4	=	สำคัญมาก	: เห็นด้วย
5	=	สำคัญมากที่สุด	: เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.1 คำถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม

ประเด็นความคิดเห็นของท่าน	5	4	3	2	1
1. ท่านคิดว่าการยื่นแบบฯ มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและการบริหารจัดการจัดเก็บภาษี					
2. ท่านให้ความสำคัญกับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี					
3. ท่านคิดว่าการยื่นแบบฯ - เสียภาษี เป็นหน้าที่สำคัญของพลเมืองที่ดี					
4. ท่านตระหนักถึงความสำคัญของการยื่นแบบฯ ภายในกำหนดเวลา					
5. ท่านคิดว่าคนที่หลีกเลี่ยงภาษีเป็นคนที่เห็นแก่ตัวและเอาเปรียบสังคม					

3.2 คำถามเกี่ยวกับความซับซ้อนของแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประเด็นความคิดเห็นของท่าน	5	4	3	2	1
1. ท่านคิดว่าแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีการกรอกแบบที่ยากและซับซ้อน					
2. ท่านคิดว่าเอกสารหลักฐานที่ใช้แนบกับแบบแสดงรายการมีมากเกินไป					
3. ท่านคิดว่าการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความซับซ้อน เข้าใจยาก					
4. ท่านคิดว่าการใช้สิทธิหักค่าลดหย่อนตามประกาศกรมสรรพากรมีความที่ยุ่งยากซับซ้อน					
5. ท่านคิดว่าการเปลี่ยนแปลงกฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาม่อย ๆ ทำให้เกิดความยุ่งยากและความสับสนแก่ผู้เสียภาษี					

3.3 คำถามเกี่ยวกับการคาดหวังในการใช้จ่ายเงินภาษีของรัฐบาล

ประเด็นความคิดเห็นของท่าน	5	4	3	2	1
1. ท่านคิดว่ารัฐบาลนำเงินภาษีไปใช้อย่างฟุ่มเฟือย ไม่คุ้มค่าขาดประสิทธิภาพจึงอยากหลีกเลี่ยงภาษี					
2. ท่านคิดว่าประโยชน์จากสวัสดิการสังคมที่ท่านได้รับไม่คุ้มค่ากับเงินภาษีที่ท่านชำระไป					
3. ท่านเต็มใจที่จะเสียภาษี ถ้ารัฐบาลจะนำเงินภาษีไปใช้ในการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ					
4. ท่านคิดว่ารัฐบาลควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ					
5. รัฐบาลควรใช้จ่ายเงินภาษีของประชาชนอย่างระมัดระวังและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด					

3.4 คำถามเกี่ยวกับความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี

ประเด็นความคิดเห็นของท่าน	5	4	3	2	1
1. ท่านคิดว่ากรมสรรพากรควรจัดเก็บภาษีให้เป็นธรรมและทั่วถึงกว่านี้					
2. ท่านคิดว่าอัตราภาษีที่ท่านชำระอยู่ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง (คนจนรับภาระภาษีมากกว่าคนรวย)					
3. ท่านคิดว่าไม่ได้รับประโยชน์จากนโยบายการยกเว้นเงินได้และค่าลดหย่อนต่าง ๆ ที่รัฐบาลประกาศใช้กับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา					
4. ท่านคิดว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไม่มีความเสมอภาค เลือกปฏิบัติ จึงอยากหลีกเลี่ยงภาษี					
5. ท่านอยากหลีกเลี่ยงภาษีเนื่องจากเห็นบุคคลอื่นหลีกเลี่ยงภาษีแล้วไม่ถูกจับได้					

3.5 คำถามเกี่ยวกับบทลงโทษ

ประเด็นความคิดเห็นของท่าน	5	4	3	2	1
1. ท่านคิดว่าการบังคับใช้บทลงโทษการไม่ยื่นแบบฯปัจจุบัน ยังไม่สามารถบังคับใช้ได้ทั่วถึง					
2. ท่านยื่นแบบแสดงรายการภาษีภายในกำหนดเวลาเพราะกลัวบทลงโทษ					
3. บทลงโทษการไม่ยื่นแบบฯ ไม่มีความเด็ดขาด จึงทำให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ					
4. ท่านคิดว่าโอกาสที่กรมสรรพากรจะจับได้มีน้อยจึงเป็นช่องทางให้บุคคลหลีกเลี่ยงภาษี					
5. เหตุผลที่ทำให้ท่าน ไม่ยื่นแบบฯ คือ บทลงโทษการไม่ยื่นแบบฯ น้อยเกินไป					

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประเด็นคำถาม	คำตอบ	
	ใช่	ไม่ใช่
1. ในปีภาษีที่ผ่านมาท่านไม่ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา		
2. ท่านเคยถูกปรับจากการยื่นแบบฯ ค่าช้า		
3. ท่านเคยถูกประเมินเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติม		
4. ท่านมักจะยื่นแบบฯ ในช่วงสุดท้ายของระยะเวลาการยื่นแบบฯ		
5. ท่านเคยไม่ยื่นแบบฯ เพราะเห็นพฤติกรรมของบุคคลอื่นในการหลีกเลี่ยงภาษี		
6. ท่านเคยไม่ยื่นแบบฯ เพราะเห็นว่ารัฐบาลนำเงินภาษีไปใช้จ่ายไม่มีประสิทธิภาพ		
7. ท่านเคยไม่ยื่นแบบฯ เพราะไม่เข้าใจเกี่ยวกับการยื่นแบบฯ		
8. ท่านเคยไม่ยื่นแบบฯ เพราะเห็นว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไม่มีความเป็นธรรม เลือกลงปฏิบัติ		

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	400	100.0
	Missing Cases	0	.0
	Total	400	100.0
Unselected Cases		0	.0
Total		400	100.0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable

Encoding

Original Value	Internal Value
0	0
1	1

กำหนดค่าตัวแปรตาม BEH ได้ดังนี้ 0 โอกาสไม่ยื่นแบบฯ
1 โอกาสยื่นแบบฯ

Categorical Variables Codings

	Frequency	Parameter coding			
		(1)	(2)	(3)	(4)
INC 1	275	1.000	.000	.000	.000
2	68	.000	1.000	.000	.000
3	42	.000	.000	1.000	.000
4	6	.000	.000	.000	1.000
5	9	.000	.000	.000	.000

กำหนดให้มีตัวแปรเชิงกลุ่ม (Categorical Variables) 1 ตัว คือ INC โดยกำหนดว่า

	0 0 0	มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 20,000 บาท
	0 1 0	มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท
INC	0 0 1	มีรายได้ต่อเดือน 30,001 – 40,000 บาท
	0 0 1	มีรายได้ต่อเดือน 40,001 – 50,000 บาท
	1 0 0	มีรายได้เกินกว่า 50,000 บาท

Block 0: Beginning Block**Classification Table^{a,b}**

Observed			Predicted		
			BEH		Percentage Correct
			0	1	
Step 0	BEH	0	0	85	.0
		1	0	315	100.0
Overall Percentage					78.8

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is .500

เป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ในการพยากรณ์ step 0 ซึ่งมีเฉพาะค่าคงที่

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	1.310	.122	114.858	1	.000	3.706

แสดงค่าตัวแปรที่อยู่ในสมการใน Step 0 ซึ่งเป็นค่าคงที่ก่อนนำเข้าสู่สมการ

Variables not in the Equation

			Score	df	Sig.
Step 0	Variables	INC	10.591	4	.032
		INC(1)	9.296	1	.002
		INC(2)	3.145	1	.076
		INC(3)	3.856	1	.050
		INC(4)	1.644	1	.200
		KNOW	176.551	1	.000
		SR	17.282	1	.000
		FAIR	10.736	1	.001
Overall Statistics			180.083	7	.000

แสดงค่าตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัว ได้แก่ INC, KNOW, SR, และ FAIR ที่ยังไม่ได้ถูกนำเข้ามาสมการ

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	352.672	7	.000
	Block	352.672	7	.000
	Model	352.672	7	.000

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	61.128 ^a	.586	.909

a. Estimation terminated at iteration number 20 because maximum iterations has been reached. Final solution cannot be found.

เป็นการทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลองโดยใช้ค่า $-2LL$ และใช้ค่า R^2 บอกสัดส่วนหรือร้อยละที่สามารถอธิบายความผันแปรได้โดยสมการโลจิสติก (คล้ายกับค่า R^2 ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้น)

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	.950	5	.967

ใช้เพื่อทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลอง โดยใช้ค่า Chi-square และค่านัยสำคัญ (Sig.) ในการทดสอบสมมติฐาน

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		BEH = 0		BEH = 1		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	38	38.000	0	.000	38
	2	36	37.528	6	4.472	42
	3	9	7.508	31	32.492	40
	4	2	1.964	38	38.036	40
	5	0	.000	41	41.000	41
	6	0	.000	19	19.000	19
	7	0	.000	180	180.000	180

ใช้เพื่อทดสอบความเหมาะสมของแบบจำลอง โดยมีการตั้งสมมติฐานการทดสอบ คือ

H_0 : Model เหมาะสม

H_1 : Model ไม่เหมาะสม

Classification Table^a

Observed			Predicted		
			BEH		Percentage Correct
			0	1	
Step 1	BEH	0	73	12	85.9
		1	0	315	100.0
Overall Percentage					97.0

a. The cut value is .500

ใช้ตรวจสอบความเชื่อถือได้ของแบบจำลองโดยการเปรียบเทียบค่าพยากรณ์กับค่าจริง ซึ่งกำหนดค่า Cut value เท่ากับ 0.50

ถ้า $P(\text{การขึ้นแบบฯ}) \leq 0.5$ จะให้ Status เป็น การไม่ขึ้นแบบฯ

ถ้า $P(\text{การขึ้นแบบฯ}) > \text{หรือ} = 0.5$ จะให้ Status เป็น การขึ้นแบบฯ

ตารางนี้ใช้หาความเชื่อมั่นในการพยากรณ์เหตุการณ์ที่สนใจถูก คิดเป็นร้อยละเท่าใด หลังจากที่มีการปรับค่าตัวแปรแล้ว

Variables in the Equation

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I. for EXP(B)	
							Lower	Upper
Step 1 ^a			.399	4	.983			
INC								
INC(1)	-14.583	1209.563	.000	1	.990	.000	.000	.
INC(2)	-13.993	1209.563	.000	1	.991	.000	.000	.
INC(3)	.659	1296.563	.000	1	1.000	1.932	.000	.
INC(4)	-28.391	13440.854	.000	1	.998	.000	.000	.
KNOW	31.811	1240.232	.001	1	.980	6.535E13	.000	.
SR	.138	.161	.738	1	.390	1.148	.838	1.572
FAIR	-.318	.139	5.228	1	.022**	.727	.554	.956
Constant	-139.372	5683.495	.001	1	.980	.000		

a. Variable(s) entered on step 1: INC, KNOW, SR, FAIR.

ใช้แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของแต่ละตัวแปร เพื่อพิจารณาตัวแปรที่มีความสำคัญต่อโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่สนใจ (ค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรที่ได้จะนำเข้าสมการเพื่อใช้พยากรณ์ต่อไป)

Statistics

		KNOW	SR	COM	EXP	FAIR	PUN
N	Valid	400	400	400	400	400	400
	Missing	0	0	0	0	0	0
Mean		6.12	4.51	3.69	4.25	3.74	3.90
Std. Deviation		1.816	.542	.932	.615	.751	.786
Minimum		1	2	1	2	2	1
Maximum		10	5	5	5	5	5

ตารางนี้ใช้แสดงค่าสถิติของตัวแปรอิสระแต่ละตัว

Frequency Table

SEX

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	148	37.0	37.0	37.0
	2	252	63.0	63.0	100.0
Total		400	100.0	100.0	

ค่าสถิติของตัวแปร ด้านเพศ

AGE

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	19	4.8	4.8	4.8
	2	179	44.8	44.8	49.5
	3	153	38.3	38.3	87.8
	4	40	10.0	10.0	97.8
	5	9	2.3	2.3	100.0
Total		400	100.0	100.0	

ค่าสถิติของตัวแปร ด้านอายุ

OCC

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	197	49.3	49.3	49.3
	2	86	21.5	21.5	70.8
	3	68	17.0	17.0	87.8
	4	34	8.5	8.5	96.3
	5	15	3.8	3.8	100.0
	Total	400	100.0	100.0	

ค่าสถิติของตัวแปร ด้านอาชีพ

EDU

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	40	10.0	10.0	10.0
	2	39	9.8	9.8	19.8
	3	23	5.8	5.8	25.5
	4	213	53.3	53.3	78.8
	5	85	21.3	21.3	100.0
	Total	400	100.0	100.0	

ค่าสถิติของตัวแปร ด้านระดับการศึกษา

INC

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	275	68.8	68.8	68.8
	2	68	17.0	17.0	85.8
	3	42	10.5	10.5	96.3
	4	6	1.5	1.5	97.8
	5	9	2.3	2.3	100.0
	Total	400	100.0	100.0	

ค่าสถิติของตัวแปร ด้านระดับเงินได้

KNOW

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	1	.3	.3	.3
	2	4	1.0	1.0	1.3
	3	18	4.5	4.5	5.8
	4	50	12.5	12.5	18.3
	5	98	24.5	24.5	42.8
	6	57	14.2	14.2	57.0
	7	83	20.8	20.8	77.8
	8	46	11.5	11.5	89.3
	9	26	6.5	6.5	95.8
	10	17	4.3	4.3	100.0
Total		400	100.0	100.0	

ค่าสถิติของตัวแปรอิสระ : ความรู้ ความเข้าใจในการยื่นแบบฯ

SR

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent	
Valid	11	1	.3	.3	.3	
	13	3	.8	.8	1.0	
	15	8	2.0	2.0	3.0	
	16	4	1.0	1.0	4.0	
	17	7	1.8	1.8	5.8	
	18	12	3.0	3.0	8.8	
	19	21	5.3	5.3	14.0	
	20	24	6.0	6.0	20.0	
	21	27	6.8	6.8	26.8	
	22	50	12.5	12.5	39.3	
	23	55	13.8	13.8	53.0	
	24	54	13.5	13.5	66.5	
	25	134	33.5	33.5	100.0	
	Total		400	100.0	100.0	

COM

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	5	3	.8	.8	.8
	6	2	.5	.5	1.3
	7	7	1.8	1.8	3.0
	8	2	.5	.5	3.5
	9	12	3.0	3.0	6.5
	10	5	1.3	1.3	7.8
	11	4	1.0	1.0	8.8
	12	5	1.3	1.3	10.0
	13	14	3.5	3.5	13.5
	14	9	2.3	2.3	15.8
	15	44	11.0	11.0	26.8
	16	23	5.8	5.8	32.5
	17	34	8.5	8.5	41.0
	18	16	4.0	4.0	45.0
	19	26	6.5	6.5	51.5
	20	38	9.5	9.5	61.0
	21	27	6.8	6.8	67.8
	22	28	7.0	7.0	74.8
	23	52	13.0	13.0	87.8
	24	26	6.5	6.5	94.3
	25	23	5.8	5.8	100.0
Total		400	100.0	100.0	

ค่าสถิติของตัวแปรด้านทัศนคติ : ความยุ่งยากของแบบแสดงรายการภาษี

EXP

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	9	1	.3	.3	.3
	10	1	.3	.3	.5
	12	1	.3	.3	.8
	13	2	.5	.5	1.3
	14	7	1.8	1.8	3.0
	15	11	2.8	2.8	5.8
	16	10	2.5	2.5	8.3
	17	22	5.5	5.5	13.8
	18	20	5.0	5.0	18.8
	19	18	4.5	4.5	23.3
	20	41	10.3	10.3	33.5
	21	49	12.3	12.3	45.8
	22	66	16.5	16.5	62.3
	23	36	9.0	9.0	71.3
	24	51	12.8	12.8	84.0
	25	64	16.0	16.0	100.0
Total		400	100.0	100.0	

ค่าสถิติของตัวแปรด้านทัศนคติ : ความคาดหวังต่อการใช้จ่ายของรัฐบาล

FAIR

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	9	3	.8	.8	.8
	10	1	.3	.3	1.0
	11	7	1.8	1.8	2.8
	12	6	1.5	1.5	4.3
	13	21	5.3	5.3	9.5
	14	15	3.8	3.8	13.3
	15	34	8.5	8.5	21.8
	16	46	11.5	11.5	33.3
	17	27	6.8	6.8	40.0
	18	26	6.5	6.5	46.5
	19	31	7.8	7.8	54.3
	20	40	10.0	10.0	64.3
	21	34	8.5	8.5	72.8
	22	41	10.3	10.3	83.0
	23	28	7.0	7.0	90.0
	24	11	2.8	2.8	92.8
	25	29	7.2	7.2	100.0
Total		400	100.0	100.0	

ค่าสถิติของตัวแปรด้านทัศนคติ : ความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี

PUN

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	5	1	.3	.3	.3
	6	1	.3	.3	.5
	8	2	.5	.5	1.0
	9	7	1.8	1.8	2.8
	10	5	1.3	1.3	4.0
	11	2	.5	.5	4.5
	12	2	.5	.5	5.0
	13	7	1.8	1.8	6.8
	14	14	3.5	3.5	10.3
	15	21	5.3	5.3	15.5
	16	17	4.3	4.3	19.8
	17	27	6.8	6.8	26.5
	18	42	10.5	10.5	37.0
	19	33	8.3	8.3	45.3
	20	37	9.3	9.3	54.5
	21	42	10.5	10.5	65.0
	22	37	9.3	9.3	74.3
	23	35	8.8	8.8	83.0
	24	47	11.8	11.8	94.8
	25	21	5.3	5.3	100.0
Total		400	100.0	100.0	

ค่าสถิติของตัวแปรด้านทัศนคติ : บทลงโทษ

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวมณฑิรา ลือสรระน้อย
วัน เดือน ปีเกิด	23 กันยายน 2523
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปี 2546 นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปี 2553
สถานที่ทำงาน	สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ
ตำแหน่ง	นักวิชาการสรรพากรชำนาญการ

